

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	257 Kirkkonummi	Täyttämispvm	21.12.2016
Kaavan nimi	Öfvergårdin ranta-asemakaava		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	27.06.2015
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	25300/3277
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	23,1975	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	23,1975
Maanalaisen tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km] 0,88

Rakennuspaikat [lkm] Omarantaiset 4 Ei-omarantaiset 2

Lomarakennuspaikat [lkm] Omarantaiset 4 Ei-omarantaiset 1

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	23,1974	100,0	3560	0,02	23,1974	3560
A yhteensä	0,2134	0,9	150	0,07	0,2134	150
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä	8,3237	35,9	3410	0,04	8,3237	3410
L yhteensä	0,3539	1,5	0		0,3539	0
E yhteensä	0,2801	1,2	0		0,2801	0
S yhteensä	4,1135	17,7	0		4,1135	0
M yhteensä	6,0230	26,0	0		6,0230	0
W yhteensä	3,8898	16,8	0		3,8898	0

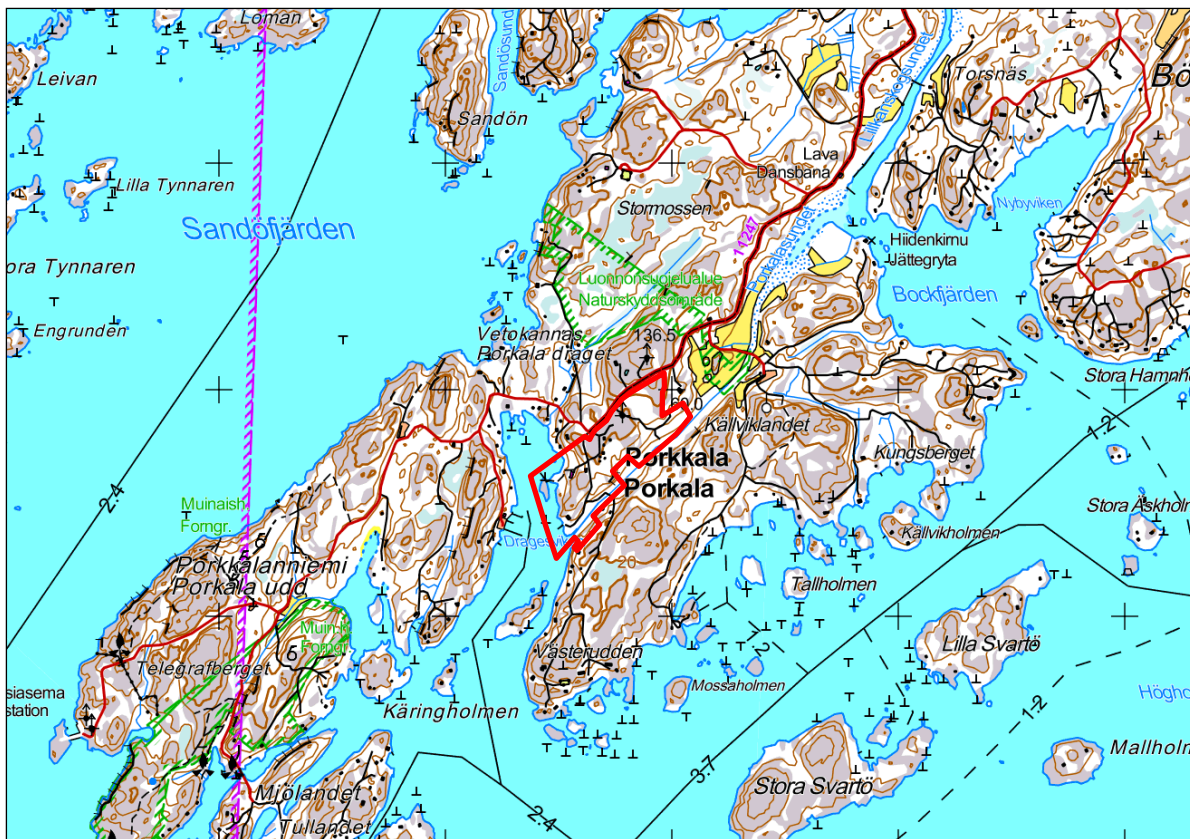
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinntät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	23,1974	100,0	3560	0,02	23,1974	3560
A yhteensä	0,2134	0,9	150	0,07	0,2134	150
AO	0,2134	100,0	150	0,07	0,2134	150
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä	8,3237	35,9	3410	0,04	8,3237	3410
RM	5,6181	67,5	1750	0,03	5,6181	1750
R-1	2,7056	32,5	1660	0,06	2,7056	1660
L yhteensä	0,3539	1,5	0		0,3539	0
Kadut	0,3539	100,0	0		0,3539	0
E yhteensä	0,2801	1,2	0		0,2801	0
EMT	0,2801	100,0	0		0,2801	0
S yhteensä	4,1135	17,7	0		4,1135	0
S	4,1135	100,0	0		4,1135	0
M yhteensä	6,0230	26,0	0		6,0230	0
M	6,0230	100,0	0		6,0230	0
W yhteensä	3,8898	16,8	0		3,8898	0
W	3,8898	100,0	0		3,8898	0

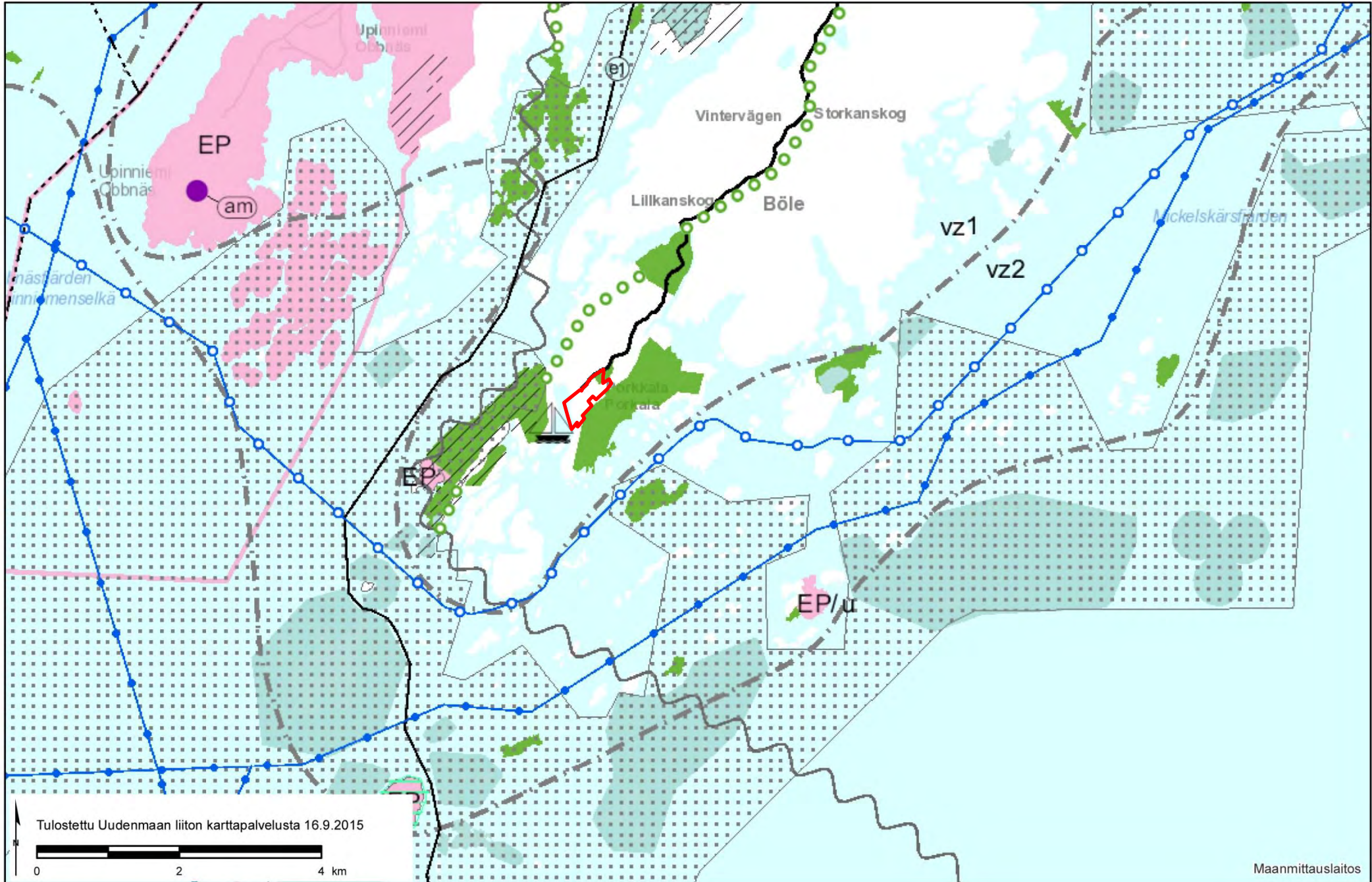
KAAVA-ALUEEN SIJAINTI PLANOMRÅDETS LÄGE

Kuva: Kaava-alueen sijainti. Porkkalanniemi, kartta.

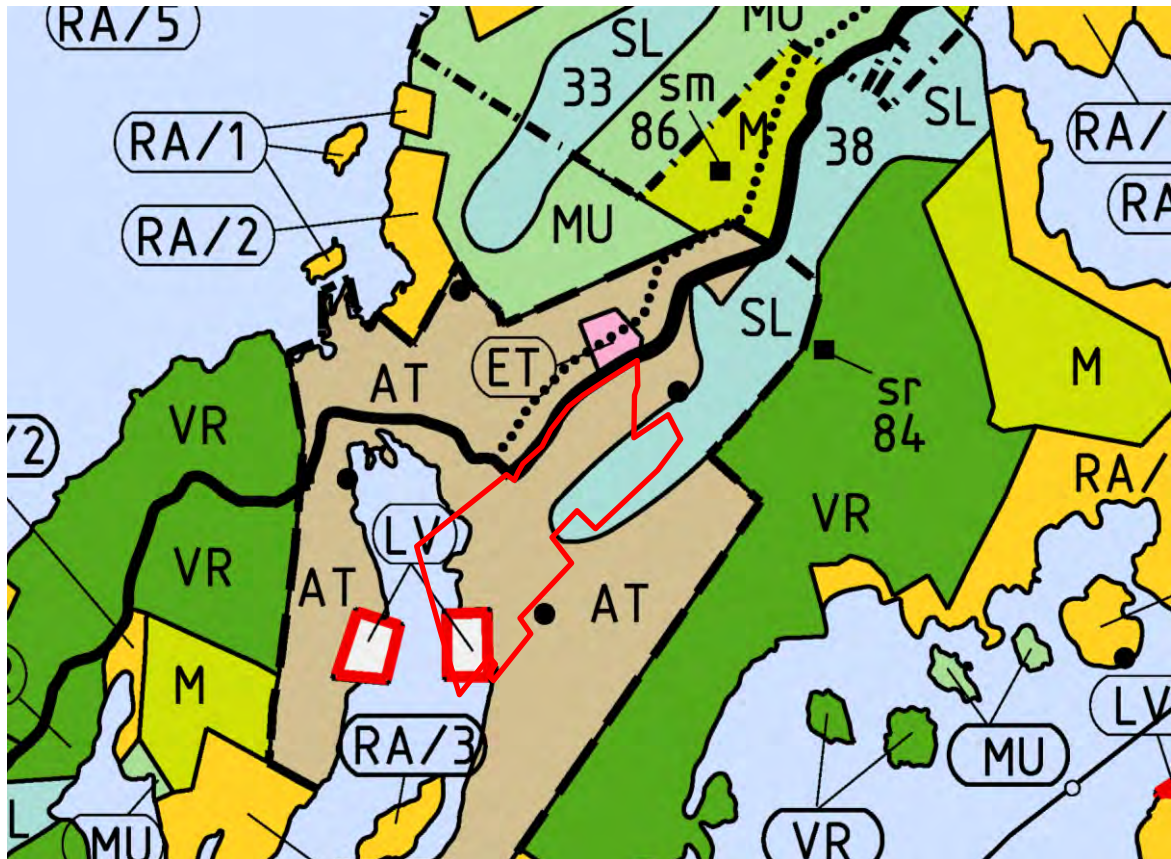
Bild: Planområdets läge. Porkkala udd, karta.

**OSAYLEISKAAVA
DELGENERALPLAN**

*Ote saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaavasta.
(Lähde: Kirkkonummen kunta)*

*Utdrag ur delgeneralplanen för kusten och skärgården.
(Källa: Kyrksläotts kommun)*

Kirkkonummen Porkkalan Vetokannaksen-Västerbergetin alueen luontoselvitykset vuonna 2011

 Faunatica Oy
- TUNTOSARVET AITON LUONTOON -

Espoo
2011

Kannen kuva: Kuvion 11 lahopuustoa. © Henna Makkonen

Karttakuvat © Faunatica Oy

Pohjakartta © Kirkkonummen kunta, tontti- ja mittauspalvelut

Omistajan yhteystiedot: minna.aarnio@evl.fi

Kirjoittajat: Marko Nieminen
Mikko Erkinaro (lepakot)
Juha Kinnunen (käävät)
Henna Makkonen (luontotyypit ja kasvillisuus)
Ilpo Mannerkoski (kovakuoriaiset)
Seppo Niiranen (linnut)
Pekka Robert Sundell (kirjoverkkoperhonen)

Kiitokset: Minna Arnio (Helsingin seurakuntayhtymä); Milja Vepsäläinen (Vahanen Environment Oy); Merja Puromies (Kirkkonummen kunta); Kimmo Silvonen (havaintoja kirjoverkkoperhosen elintavoista).

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
1. Johdanto	4
2. Tulokset	4
2.1. Aiemmat tiedot	4
2.2. Luontotyypit ja kasvillisuus	5
2.3. Liito-orava	7
2.4. Viitasammakko	7
2.5. Lepakot	8
2.6. Linnusto	9
2.7. Kirjoverkkoperhonen	10
2.8. Lahopuulla elävien huomionarvoisten kovakuoriaisten esiselvitys	10
2.9. Lahopuulla elävät huomionarvoiset käävät	10
3. Johtopäätökset ja toimenpidesuosituks	11
3.1. Luontotyypit ja kasvillisuus	11
3.2. Lepakot	11
3.3. Linnut	11
3.4. Kovakuoriaiset	12
3.5. Kääväkkäät	13
4. Kirjallisuus	14
Liite 1. Menetelmäkuvaukset	17
Liite 2. Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen tulokset	23
Liite 3. Lepakkoselvityksen tulokset	25
Liite 4. Linnustoselvityksen tulokset	27
Liite 5. Lahopuualueen kovakuoriaisarvioinnin tulokset	29
Liite 6. Kääpäselvityksen tulokset	31
Liite 7. Taustatietoa Suomen lepakoista	34
Liite 8. Luokiteltujen lintulajien esittelyt	38
Liite 9. Uhanalaisluokat, erityisesti suojeltavat lajit, EU:n direktiivit, Suomen kansainväliset vastuulajit ja rauhoitetut lajit	41
Liite 10. Luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilain mukaiset luontotyypit	45

Tiivistelmä

Tässä raportissa esitellään vuonna 2011 Kirkkonummen Porkkalan Vetokannaksen-Västerbergetin asemakaava-alueella tehdyn luontoselvityksen tulokset. Alue on Helsingin seurakuntayhtymän omistuksessa. Työn tilasi Vahanen Environment Oy ja toteutti Faunatica Oy.

Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä rajattiin kymmenen kuviota ja lisäksi yksi muu huomionarvoinen luontotyyppi (runsaasti lahoppua sisältävä metsikkö). Luonnonsuojelu- tai vesilain mukaisia kohteita ei havaittu. Uhanalaista keltamataraa havaittiin yksi melko runsas kasvusto.

Lepakkoselvityksessä tehtiin yhteensä 6 havaintoa pohjanlepakoista, 2 vesisiipoista ja 8 tunnistamattomaksi jääneistä siipoista. Pääosa selvitysalueesta on lepakoiden kannalta turhan karua ympäristöä.

Selvitysalueella pesi tai mahdollisesti pesi ainakin 40 lintulajia vuonna 2011. Lajeista viisi on luokiteltuja, mutta yksikään ei ole uhanalainen. Selvitysalueen itäosan vanhaa puustoa sisältävän alueen lintulajitiheys oli korkea.

Alueelta on tavattu yhteensä 61 kääpäälajia, joista seitsemän on vanhan metsän indikaattorilajeja. Uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kääpäälajeja ei ole havaittu. Suojeluarvopisteityksessä kuusimetsät saavat 3 ja mäntymetsät 5 pistettä, mikä on enemmän kuin Etelä-Suomen talousmetsien yleensä saamat 0-2 pistettä.

Merkkejä liito-oravan esiintymisestä ei havaittu, mutta selvitysalueen itäosassa on lajille hyvin soveliaista elinympäristöä. Viitasammakolle sopivaa elinympäristöä ei esiinny selvitysalueella. Kirjoverkkoperhosen toukkia ei havaittu. Harvinaisia tai uhanalaisia kovakuoriaislajeja ei tavattu esiselvityksen yhteydessä, eikä sellaisten esiintyminen alueella ole kovin todennäköistä.

Suosittelomme:

- Runsalahoppuustoisten, yhtenäisen kokonaisuuden muodostavien kuvioden 10 ja 11 säästämistä. Ne ovat tärkeitä esimerkiksi linnuston, kovakuoriaisten ja kääpäälajiston kannalta.
- Rantaluhtien (kuviot 1 & 2) säästämistä linnustoalueen yhteydessä, vaikka ne ovat melko tavanomaisia.
- Rantavyöhykkeen säilyttämistä mahdollisimman koskemattomana. Se muodostaa suojaosan ja koko alueelle tärkeän pohjois-eteläsuuntaisen ekologisen yhteyden.
- Tulevan valaistuksen suunnittelussa hajavalon pitämistä minimissään, mikä on lepakoille tärkeitä ja säästää sähköä.
- Lepakoiden piilopaikkojen selvittämistä.

1. Johdanto

Tässä raportissa esitellään tulokset vuonna 2011 tehdystä Kirkkonummen Porkkalan Vetokannaksen-Västerbergetin asemakaavan luontoselvityksestä. Selvitysalueen omistaa Helsingin seurakuntayhtymä ja sen koko on noin 14,5 ha (kuva 1). Selvityksen tilasi Vahanen Environment Oy ja toteutti Faunatica Oy. Työssä noudatettiin soveltuvin osin Södermanin (2003) ohjeistusta kaavoitusta varten tehtävistä luontoselvityksistä.

Luontoselvitykseen sisältyivät seuraavat osatyöt (osatöiden sisällöt ja käytetyt menetelmät kuvaillaan yksityiskohtaisesti liitteessä 1):

1. Luontoarvojen taustaselvitys: aiempien luontotietojen kokoaminen
2. Luontoarvojen perusselvitys: luontotyyppien ja huomionarvoisten putkilokasvien kartoitus
3. Liito-oravakartoitus
4. Viitasammakkokartoitus
5. Lepakkokartoitus
6. Linnustokartoitus
7. Kirjoverkkoperhosen esiintymisselvitys
8. Lahopuulla elävien huomionarvoisten kovakuoriaisten esiselvitys
9. Lahopuulla elävien huomionarvoisten kääpien selvitys.

2. Tulokset

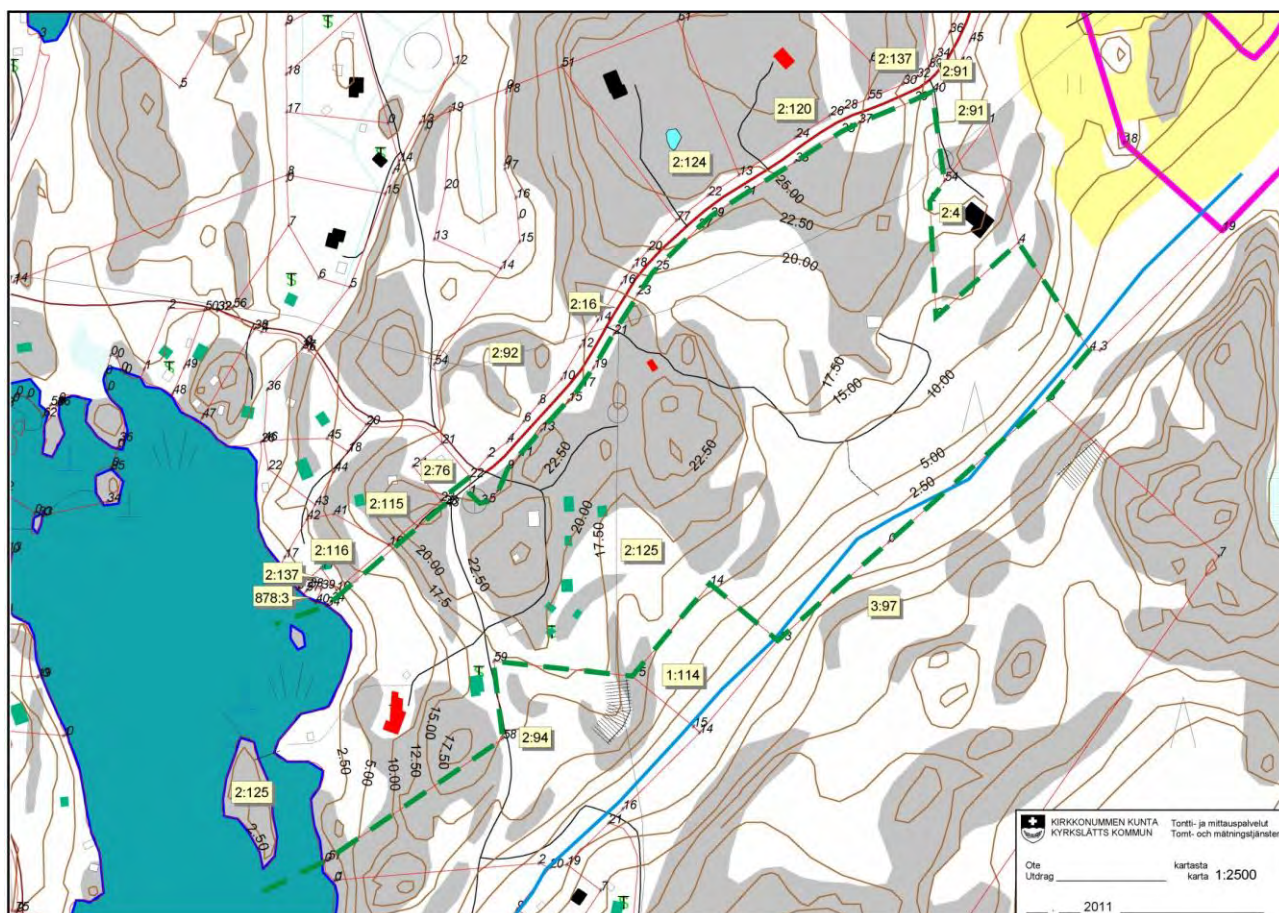
Selvitysmenetelmät kuvataan liitteessä 1 ja tulokset yksityiskohtaisesti liitteissä 2-6. Tässä jaksossa esitämme tiivistetysti tärkeimmät tulokset.

2.1. Aiemmat tiedot

Ympäristötietojärjestelmä Hertassa ei ole yhtään selvitysalueella varmasti sijaitsevaa esiintymätietoa. Selvitysalueelle osuu muutama neliökilometrin tarkkuudella tallennettu havainto, joista mikään tuskin koskee selvitysalueita:

- Kalliomunuaisjäkäla (*Nephroma helveticum*; luokka CR) (6655:3356). Havainto on vuodelta 1970 epätarkoin tiedoin. Lajia on turhaan etsitty vuonna 2006 alueen sopivilta jyrkänteiltä.
- Idänhäränsilmä (*Maniola lycaon*; EN) (6655:3357) 30.7.1993 1 yksilö epätarkoin tiedoin.
- Kaksi 1950-luvulla tehtyä kovakuoriaishavaintoa laitumilla elävistä lajeista: piilolantiainen (*Aphodius subterraneus*; EN) ja pörrölyhytsiipi (*Dinothenarus pubescens*; VU), molemmat hyvin epätarkoin tiedoin.

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus (vihreä katkoviiva).

2.2. Luontotyypit ja kasvillisuus

Huomionarvoisista kasveista havaittiin uhanalaista (VU) keltamataraa (*Galium verum*) n. 200 kukkivaa vartta (6655572:3357040 [YKJ]; kuva 2).

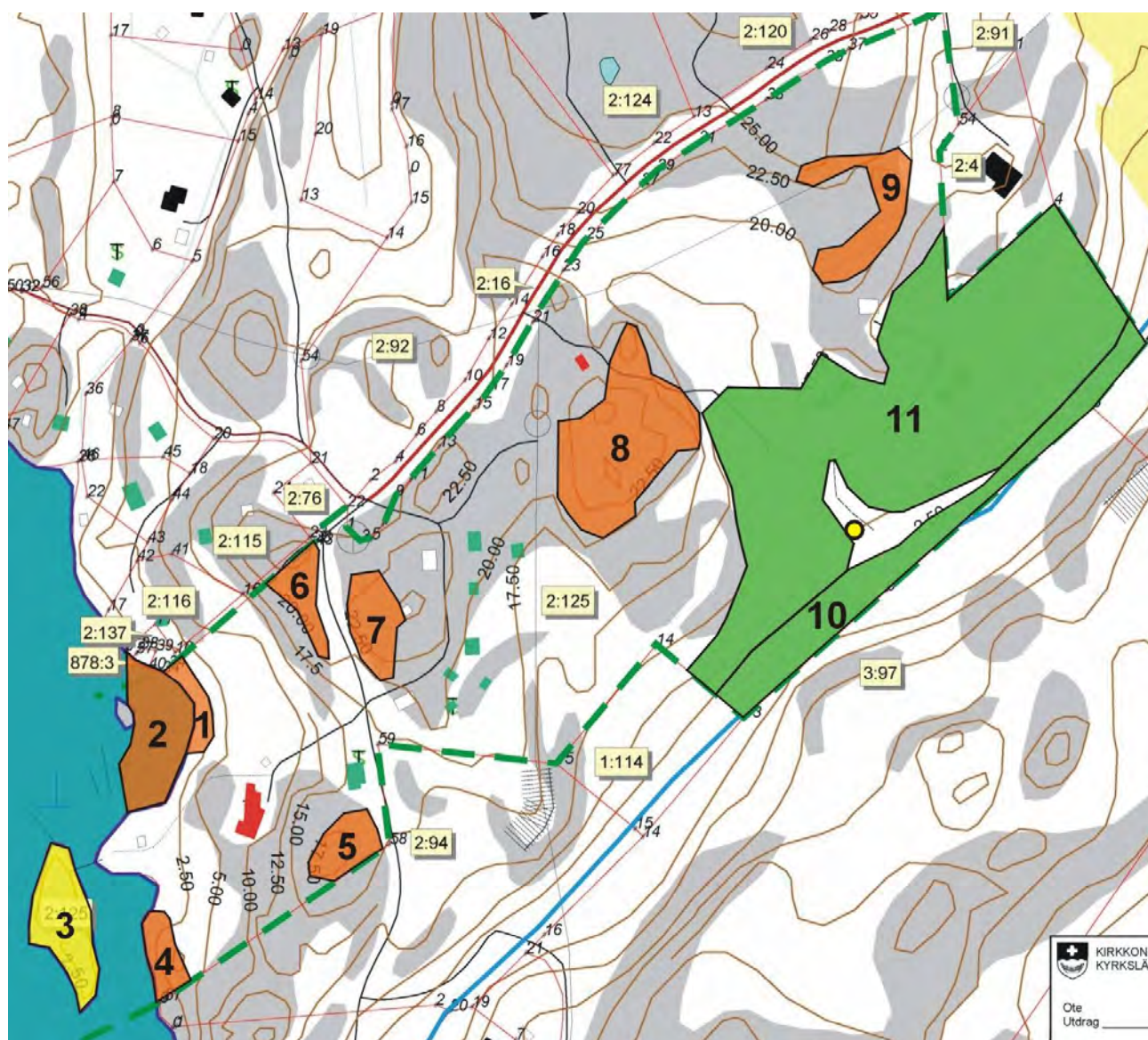
Alueella ei havaittu luonnonsuojelulain tai vesilain mukaisia kohteita. Selvitysalueen lounaisosassa oleva mahdollisena lähteenä pidetty kohde on mitä ilmeisimmin kalliopainanne, johon kertyy runsaasti sade- ja sulamisvettä. Näin ollen se ei ole vesi- tai metsälain mukainen kohde.

Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä rajattiin kymmenen kuviota sekä lisäksi yksi muu huomionarvoinen luontotyyppi (runsaasti lahoppua sisältävä metsikkö) (ks. liite 2). Näiden rajaukset esitetään kuvassa 2 ja yhteenvedo kuvioista taulukossa 1.

Taulukko 1. Rajattujen kuvioiden (vrt. kuva 2) tyypit ja luontoarvaluokat.

Koodi	Peruste	Luontotyyppi	Luontoarvot
1	Metsälakikohde	Rantaluhta	Keskinkertaiset
2	Metsälakikohde	Rantaluhta	Keskinkertaiset
3	Metsälakikohde	Kallio	Matalat
4	Metsälakikohde	Kallio	Keskinkertaiset
5	Metsälakikohde	Kallio	Keskinkertaiset
6	Metsälakikohde	Kallio	Keskinkertaiset
7	Metsälakikohde	Kallio	Keskinkertaiset
8	Metsälakikohde	Kallio	Keskinkertaiset
9	Metsälakikohde	Kallio	Keskinkertaiset
10	Metsälakikohde	Ruoho-, heinä- ja saniaiskorpi	Korkeat
11	Muu huomionarvoinen	Runsaasti lahoppua sisältävä metsäalue	Korkeat

Kuva 2. Luontotyyppikuviot (vihreä täyttö = korkeat luontoarvot, oranssi täyttö = keskinkertaiset luontoarvot, keltainen täyttö = matalat luontoarvot) ja keltamatareaesiintymän sijainti (keltainen ympyrä).

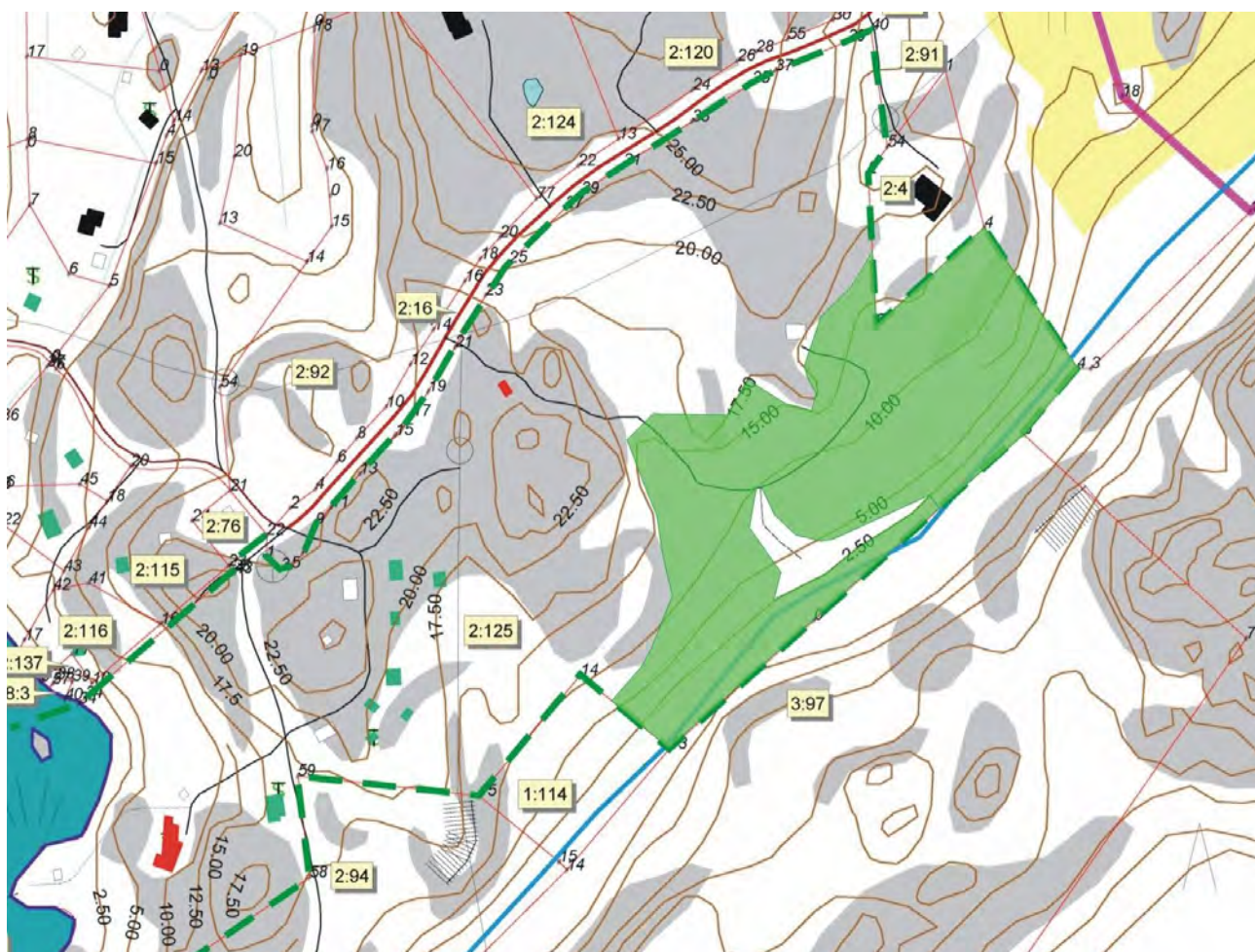
2.3. Liito-orava

Merkkejä liito-oravan esiintymisestä selvitysalueella ei havaittu.

Alueen itäosassa on kuitenkin liito-oravalle hyvin soveliaista elinympäristöä (kuva 3). Siellä kasvaa runsaasti järeitä kuusia, joiden seassa on kohtalaisesti haapaa, koivuja ja leppää.

2.4. Viitasammakko

Viitasammakolle sopivaa elinympäristöä ei esiinny selvitysalueella.

Kuva 3. Liito-oravalle soveliaaksi tulkittu alue, jolla on runsaasti myös lahpuuta (vihreä täyttö).

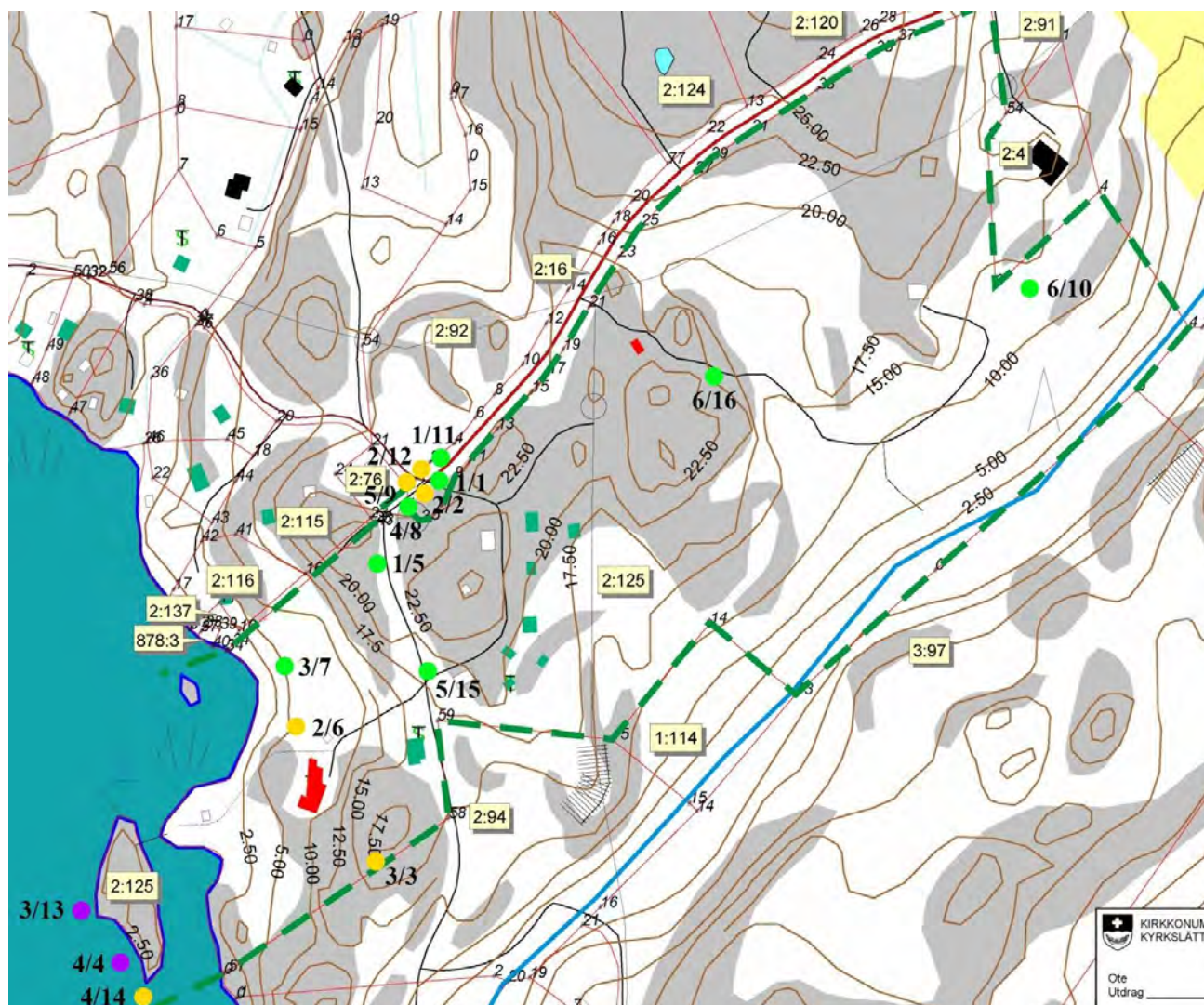

2.5. Lepakot

Lepakkoselvityksessä tehtiin yhteensä 16 havaintoa vähintään 17 lepakkoyksilöstä (liite 3). Pohjanlepakoista saatiin yhteensä 6, vesisiipoista 2 ja tunnistamattomaksi jääneistä siipoista (todennäköisesti lajiparia isoviiksi-/viiksisiiippa) 8 havaintoa (kuva 4).

Havaintomäärät olivat korkeimmillaan heinäkuussa. Syyskuun alussa kertyi toiseksi eniten havaintoja. Tavanomaiseen tapaan alhaisin havaintomäärä oli siten alkukesän maastokäynnillä.

Pääosa selvitysalueesta on lepakoiden kannalta turhan karua ympäristöä, mikä näkyy niukkoina havaintomäärinä. Jostain syystä johtuen suuri osa kaikista havainnoista keskittyi Tupluurintien alkuun ja Porkkalantiellä päädyssä sijaitsevalle kääntöpaikalle (ks. kuva 4). Toinen harvempi havaintokeskittymä oli selvitysalueen etelärannan edustalla sijaitsevalla kalliosaarella sekä etelärannan piha-aukealla ja kuusivaltaisessa metsikössä.

Kuva 4. Selvitysalueella vuonna 2011 tehdyt lepakkohavainnot. Keltainen piste = pohjanlepakko, violetti piste = vesisiippa, vihreä piste = tunnistamaton siippalaji; mustat numerot = havainnon numero/juokseva numero (vrt. liite 3).

2.6. Linnusto

Selvitysalueella pesi tai mahdollisesti pesi ainakin 40 lintulajia vuonna 2011 (liite 4). Lajeista viisi on luokiteltuja (kuva 5), mutta yksikään ei ole uhanalainen:

Isokoskelo (*Mergus merganser*); silmälläpidettävä & Suomen vastuulaji

Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*); Suomen vastuulaji

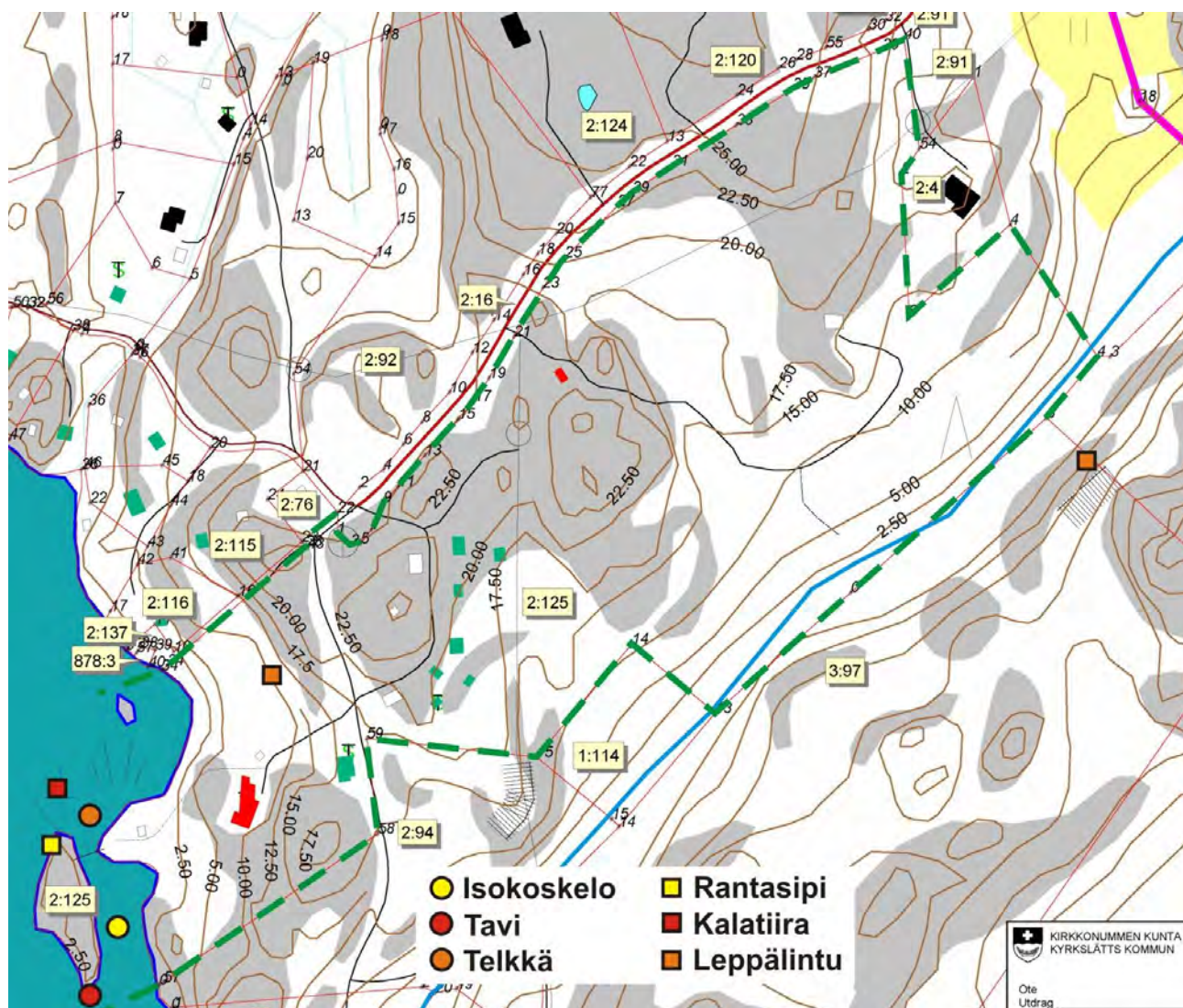
Rantasipi (*Actitis hypoleucos*); silmälläpidettävä & Suomen vastuulaji

Tavi (*Anas crecca*); Suomen vastuulaji

Telkkä (*Bucephala clangula*); Suomen vastuulaji

Alueella havaitut kalatiirat (*Sterna hirundo*; EU:n lintudirektiivin laji & Suomen vastuulaji) eivät pesineet vuonna 2011, mutta selvitysalueen vesialueen pohjoisreunalla sijaitseva luoto on niille sopiva pesimäpaikka.

Muita huomionarvoisia lintulajeja, jotka tukevat linnustolle arvokkaiden alueiden määrittelyä, havaittiin 11 (kuva 6).

Kuva 5. Vuonna 2011 tehdyt havainnot luokitelluista linnuista.

Kuva 6. Vuonna 2011 tehdyt havainnot muista huomionarvoisista linnuista.

2.7. Kirjoverkkoperhonen

Kirjoverkkoperhosen toukkia ei havaittu.

2.8. Lahopuulla elävien huomionarvoisten kovakuoriaisten esiselvitys

Harvinaisia tai uhanalaisia kovakuoriaislajeja ei tavattu esiselvityksen yhteydessä, eikä sellaisten esiintyminen alueella ole kovin todennäköistä (ks. liite 5).

2.9. Lahopuulla elävät huomionarvoiset käävät

Alueelta on tavattu yhteensä 61 kääpäälajia (ks. liite 6), joista seitsemän on vanhan metsän indikaattorilajeja. Suojeluarvopisteytyksessä kuusimetsät saavat 3 ja mäntymetsät 5 pistettä, mikä on enemmän kuin Etelä-Suomen talousmetsien yleensä saamat 0-2 pistettä.

Uhanalaisia tai silmälläpidettäviä kääpäälajeja ei ole tavattu alueelta.

3. Johtopäätökset ja toimenpidesuosituksukset

3.1. Luontotyypit ja kasvillisuus

Luontotyypeistä kuviot 10 ja 11 (kuvat 2 & 10, ks. myös kansikuva) ovat ylivoimaisesti arvokkaimmat selvitysalueella erityisesti runsaan lahopuuston ansiosta (kuvio 10 jatkuu samanlaisena selvitysalueen ulkopuolelle). Suosittelemme niiden säästämistä. Ne ovat tärkeitä esimerkiksi linnuston, kovakuoriaisten ja kääpäälajiston kannalta. Kuviot 10 & 11 muodostavat yhdessä kokonaisuuden, joka todennäköisesti sopisi METSO-ohjelman kohteeksi (METSON valintaperustetyöryhmä 2008).

Rantaluhdat (kuviot 1 & 2; kuva 2, ks. myös kuva 9) ovat melko tavanomaisia, mutta ovat kuitenkin osa selvitysalueen toista tärkeää linnustoaluetta. Tämän vuoksi suosittelemme niiden säästämistä linnustoalueen yhteydessä.

Pääosa metsälakikohteista on luontoarvoiltaan keskinkertaisiksi arvioituja metsälakikallioita. Ne ovat saaristossa ja rannikolla erittäin tavallisia ja kattavat suuren pinta-alan, joten luontoarvot eivät rajoita niiden käyttämistä rakennuspaikoiksi.

3.2. Lepakot

Lepakoiden kannalta olennaisinta on rantavyöhykkeen säilyminen mahdollisimman koskemattomana. Kurssikeskuksen pihaosuutta lukuun ottamatta ranta-alueen puuvyöhyke muodostaa suojaosan, koko alueelle tärkeän pohjois-eteläsuuntaisen ekologisen yhteyden (kuva 7).

Selvitysalueella olevat pikkutiet muodostavat tärkeitä lento- ja saalistuskäytäviä lepakoille. Tämä tulisi ottaa huomioon kaavoituksessa ja suunnitella uutta tiestöä ja rakennuksia mahdollisimman pienipiirteisesti sekä välttää avoimien alueiden ja valaistuksen lisäämistä. Valaistuksessa tulisi käyttää tehokkaasti kohdistettuja valaisimia eli pitää hajavallo minimissään, mikä säästää myös sähköä.

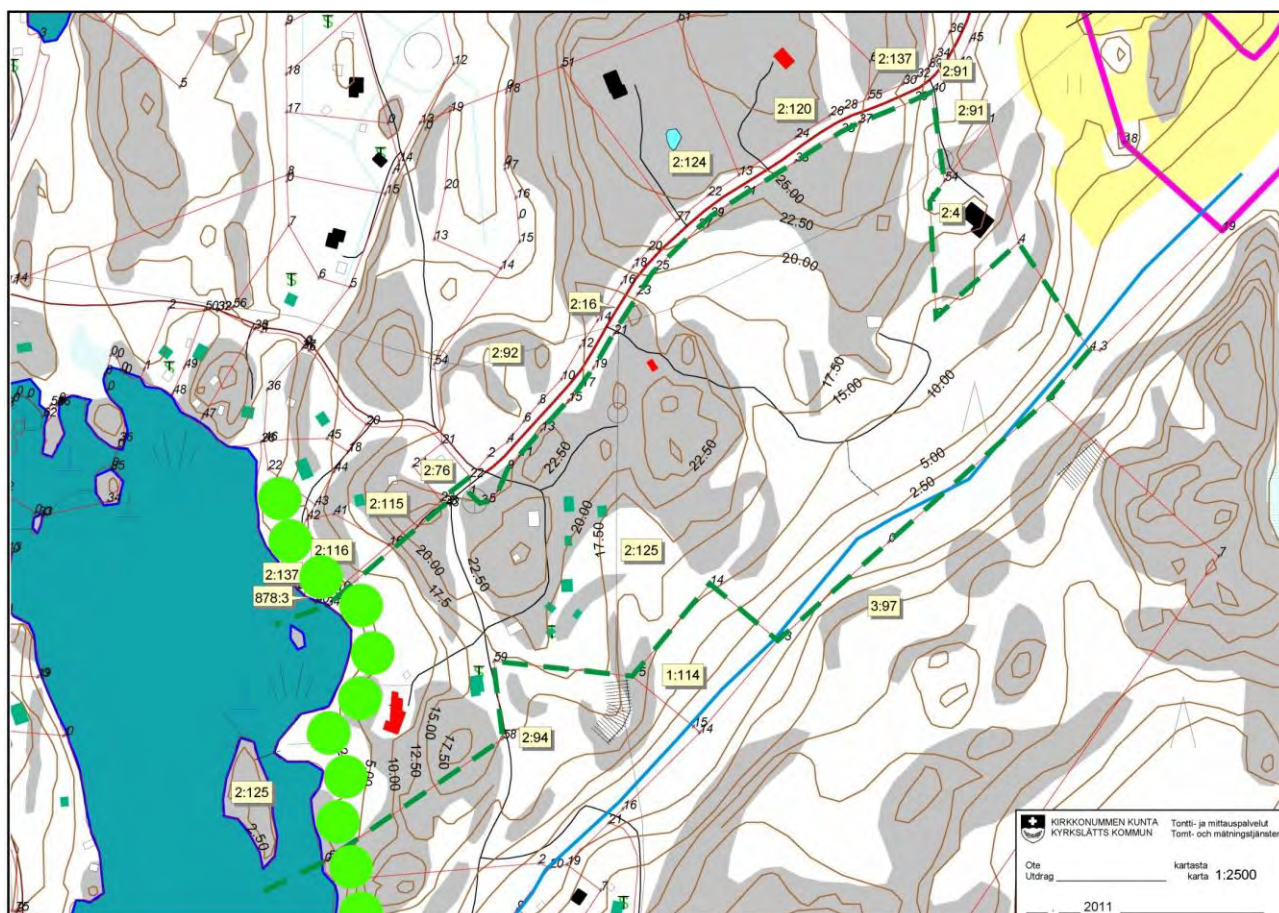
Erilaiset piilot ovat lepakoille ratkaisevan tärkeitä. Etenkin talvi- ja soidinpiilojen löytäminen ja suojeleminen on ensiarvoisen tärkeää ja luonnonsuojelulain asettama edellytys. Tästä syystä suosittelemme piilopaikkojen selvittämistä.

3.3. Linnut

Selvitysalueen itäosan vanhaa puustoa sisältävän alueen lintulajitiheys on suuri ja se on ehdottomasti linnuston kannalta säästämisen arvoinen (kuva 8). Tämä alue sijaitsee lounaaseen Porkkalasundetin ja Vadetin yleisesti tunnetusta lintualueesta, jossa retkeillään paljon.

Selvitysalueen luoteisosan pieni metsäalue rakennuksien ja teiden välissä on linnustollisesti hyvä, joten se olisi suotavaa säästää. Rantaan voisi laittaa isokoskelolle ja telkälle pönttöjä. Myös selvitysalueen muihin osiin voisi ripustaa pönttöjä sopiviin paikkoihin.

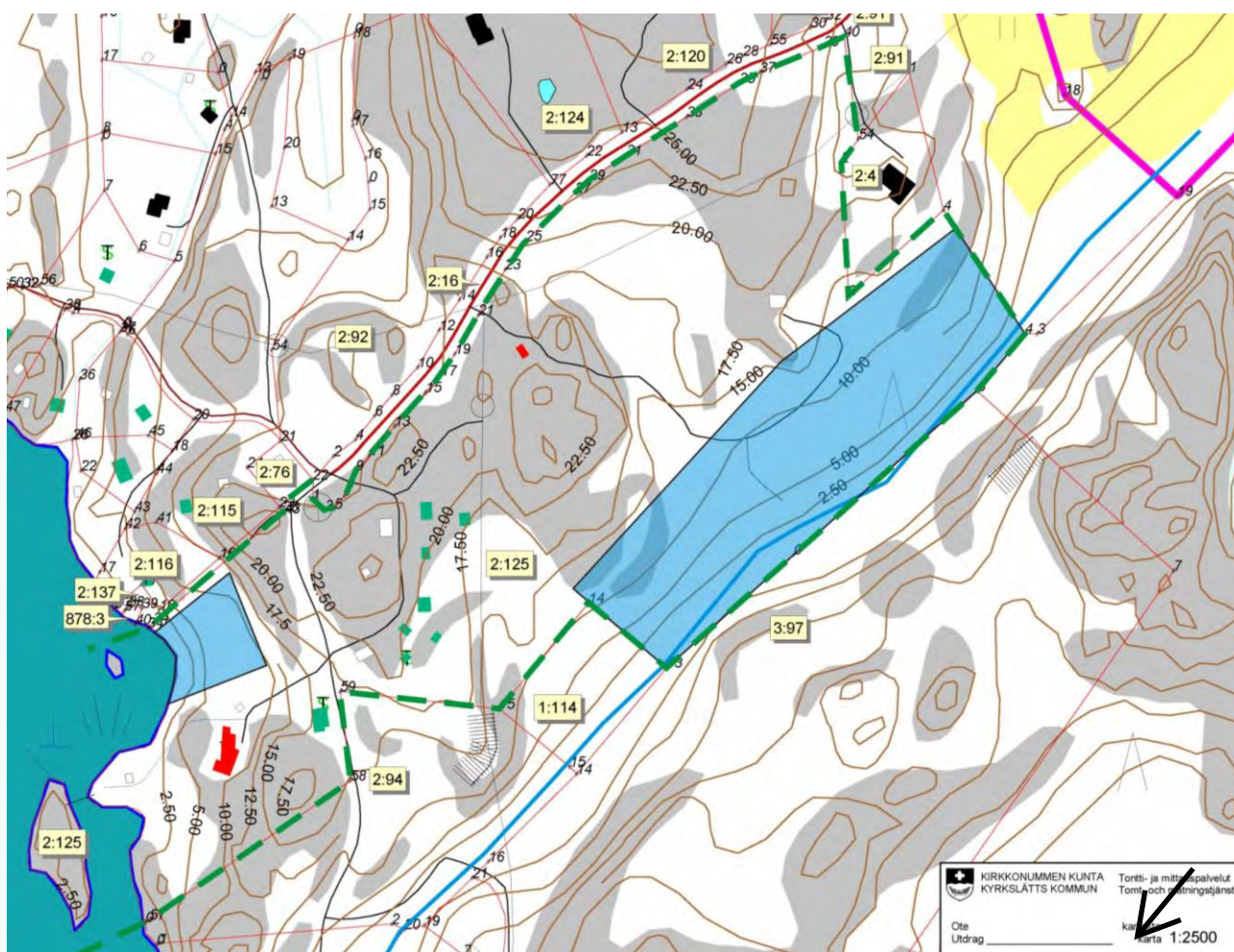

Kuva 7. Tärkein ekologinen yhteys (vihreät ympyrät).

3.4. Kovakuoriaiset

Kovakuoriaislajiston yksityiskohtaisempi selvittäminen puunrunkoihin kiinnitettävien ikkunapyydysten avulla antaisi kattavamman kuvan lajistosta, mutta pyynnin vaatimaan työmäärään nähden todennäköisyys uhanalaisten tai harvinaisten lajien löytymiseen on vähäinen. Pyynti tai muut jatkoselvitykset eivät ole tässä vaiheessa tarpeellisia.

Lajistollisen monimuotoisuuden kannalta olisi kuitenkin hyvin arvokasta säästää kuvioden 10 & 11 alue toimenpiteiltä ja jättää puusto kehittymään luontaisesti. Vaikka kohde on melko pienialainen, se säilyttää hyvin siellä nyt elävää lajistoa, joka on monipuolisempaa ja edustavampaa kuin tavallisissa talousmetsissä. Paikan sijainti erillään laajemmista vanhan metsän alueista lisää sen merkitystä lajiston turvapaikkana, josta lajien on mahdollista levitä ympäristöön, jos sinne syntyy sopivia lahoppualueita. Lisäarvoa kohteelle tuo sen sijainti rannikolla mereen työntyvässä niemessä, jossa alue voi toimia erityisesti Virossa meren yli leviävien uusien lajien ensimmäisenä asettumispaikkana. Viime vuosilta on havaintoja, joiden perusteella lahoppuusta riippuvaista kovakuoriaislajistoa pyrkii leviämään maahamme etelästä.

Kuva 8. Tärkeimmät linnustoalueet (sinisellä korostetut alueet).

3.5. Kääväkkäät

Selvitysalueelta on tavattu 61 kääpäälajia, joka on huomattavasti korkeampi kuin tyypillisissä eteläsuomalaisissa metsissä. Alue on kääpäälajien yhteismäärältään sijalla 17 Uudellamaalla tehdyissä kääpäselvityksissä. Lajistossa on myös muutama vanhan metsän indikaattorilaji.

Erityisesti itäosan metsäalueella on säilynyt sellaisia vanhan metsän piirteitä, jotka ovat tärkeitä vaateliaammallekin lahottajasienilajistolle. Näitä piirteitä ovat maapunkeskittymät, puuronoton kostea pienilmasto, puulajien monimuotoisuus ja pitempiaikainen metsän hakkaamattomuus, joka luo edellytykset kuolleen puuston jatkumolle. Näin ollen metsän potentiaali kehittyä vielä paremmaksi lahottajasienilajiston kannalta on erittäin hyvä. Kuollut puusto on kehittymässä seuraavan 10 vuoden kuluessa vaateliaallekin lajistolle otolliseksi. Elävän puuston ikääntyessä maahan kaatuvan puuston määrä edelleen kasvaa. Vanhan metsän lahottajasienilajiston (indikaattorilajit) esiintyminen paikalla jo nyt luo hyvät edellytykset lajiston monipuolistumiselle jatkossa.

- Kaivovesi
- Puhdistettu talousvesi (kesävesilinja)
- Pesuvesi, ns. harmaat vedet
- Viemärivedet
- Käytöstä poistettu
- Mahdollinen salaoja

EN VÄLI 10000-11000 mm

00+2000 BETONILAATTA
KIS KENTÄN PINTA

150
200
500

00+2000 BETONILAATTA
KIS KENTÄN PINTA

150
200
500

00+2000 BETONILAATTA
KIS KENTÄN PINTA

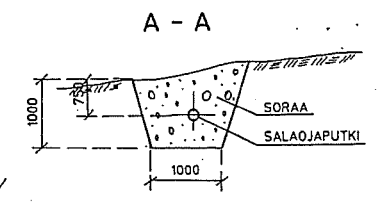
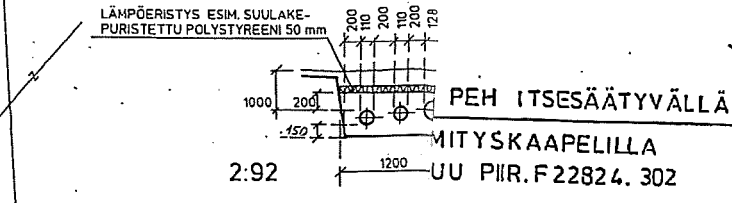
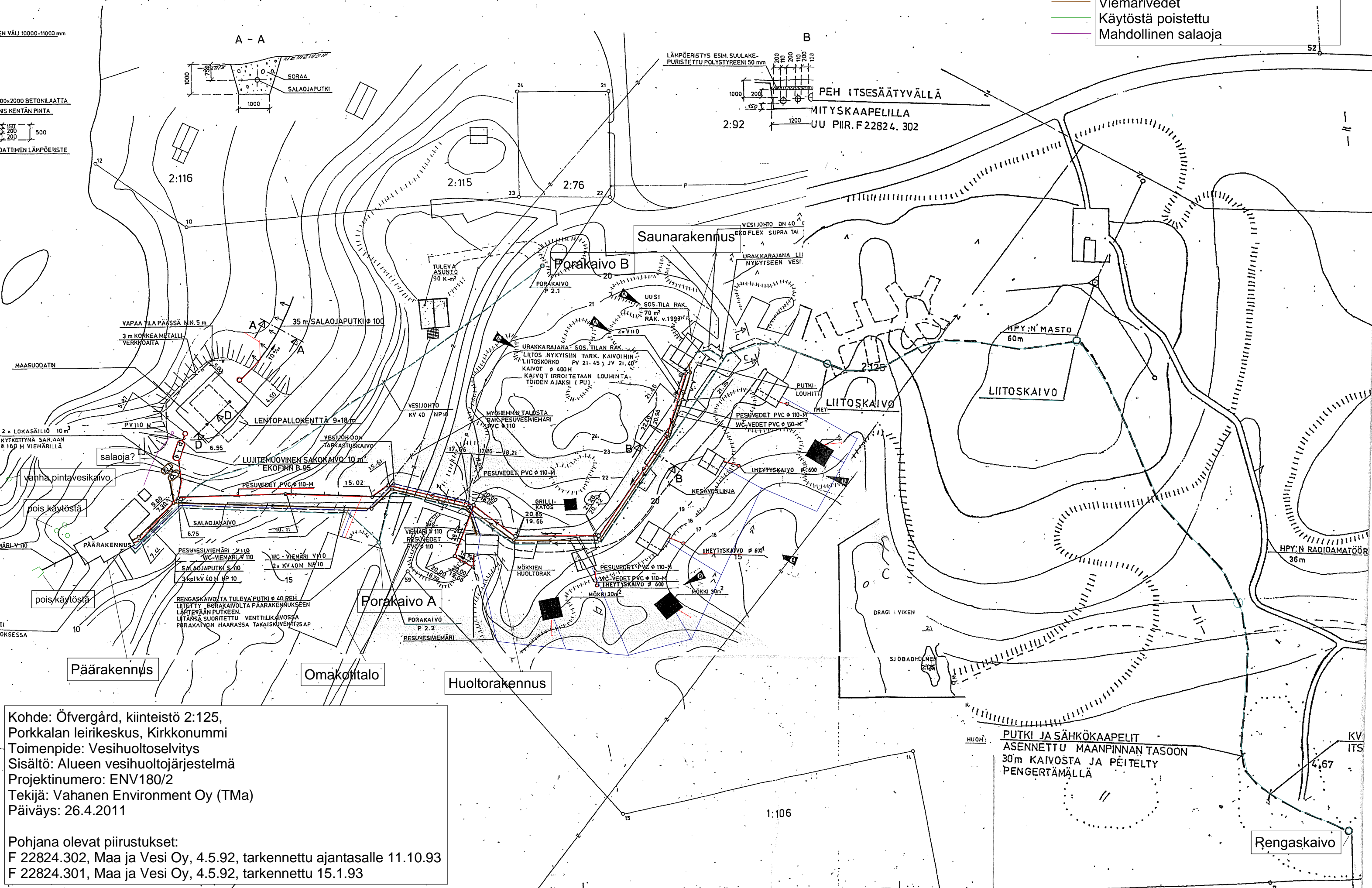
150
200
500

00+2000 BETONILAATTA
KIS KENTÄN PINTA

150
200
500

00+2000 BETONILAATTA
KIS KENTÄN PINTA

150
200
500

Kohde: Öfvergård, kiinteistö 2:125,
Porkkalan leirikeskus, Kirkkonummi
Toimenpide: Vesihuoltoselvitys
Sisältö: Alueen vesihuoltojärjestelmä
Projektinumero: ENV180/2
Tekijä: Vahanen Environment Oy (TMA)
Päiväys: 26.4.2011

Pohjana olevat piirustukset:
F 22824.302, Maa ja Vesi Oy, 4.5.92, tarkennettu ajantasalle 11.10.93
F 22824.301, Maa ja Vesi Oy, 4.5.92, tarkennettu 15.1.93

HUOH: PUTKI JA SÄHKÖKAAPELIT
ASENETTU MAANPINNAN TASOON
30m KAIVOISTA JA PEITELTY
PENGERTÄMÄLLÄ

Rengaskaivo

1:106

Muinaisjäännös

KIRKKONUMMI ÖFVERGÅRD

Mjtunnus:

Rauh.lk: 2

Ajoitus: ajoittamaton

Laji: tunnistamaton: röykkiö

Koordin: N: 6652 570 E: 356 564 Z: 12 ±1 m
P: 6655 364 I: 3356 676

Tutkijat: Jussila T 2015 inventointi

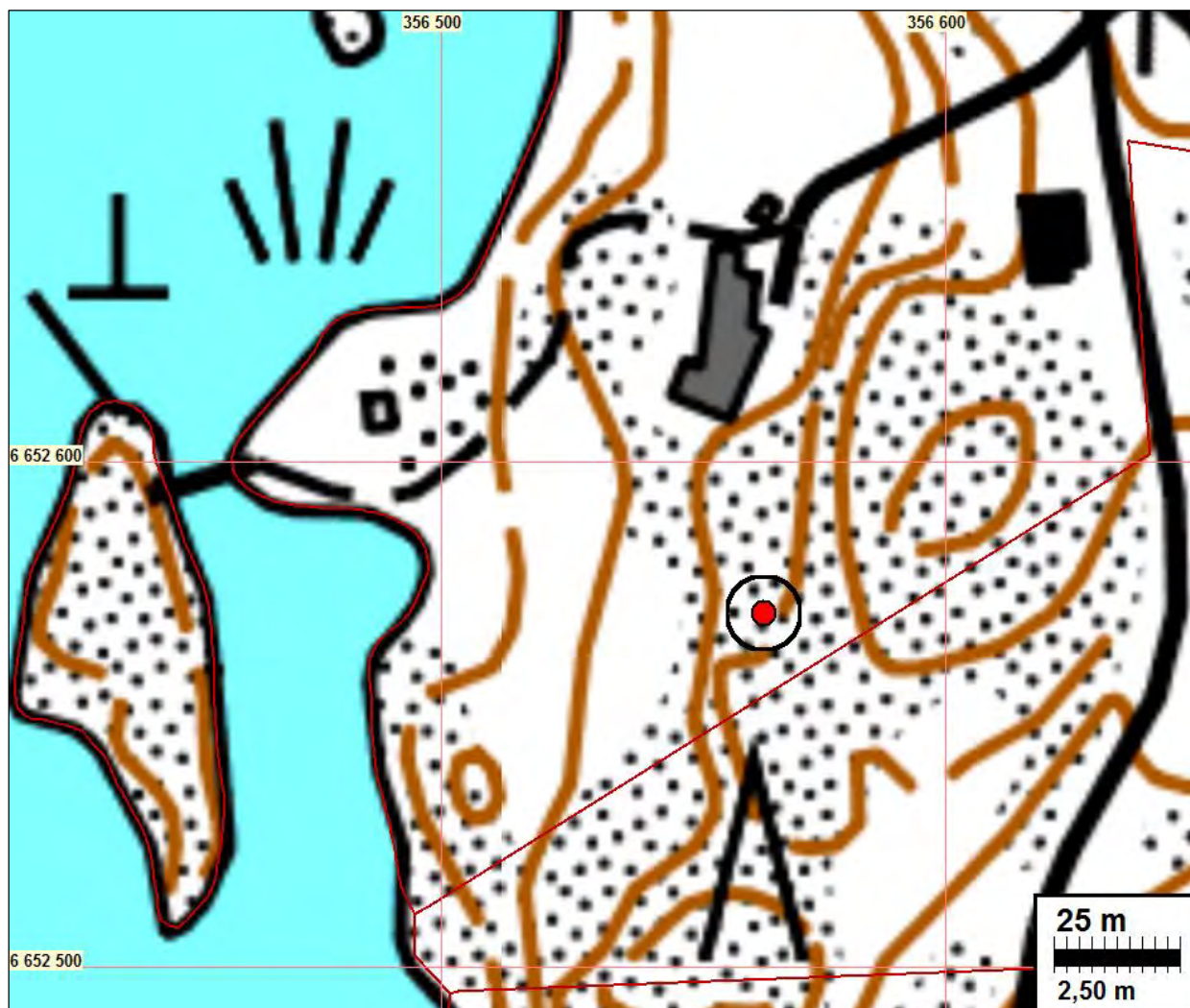
Huomiot: Paikka sijaitsee Öfvergårdin keskusrakennuksen eteläpuolella 38 m. Ympäristö on rakentamaton ja luonnontilainen kalliomaasto. Matalassa kallionotkelmassa on pyöreä kiviröykkiö jonka halkaisija on n. 1,5 m. Kivet ovat sammalpeitteisiä. Pieni kallionotkelma on kiilanmuotoinen ja nousee etelään ja laskee ja laajenee pohjoiseen ja muuttuu tasaiseksi kosteaksi ja pieneksi suometsäksi kalliorinteessä olevalla tasanteella. Notkelma on matala, n. 70 cm syvyinen. Meren (länsi) puolella kapea kallioharhanne, joka siis notkelman länsipuolella, laskee jyrkemmin. Notkelman pohjoispuolella (missä notkelma hieman laskee) röykkiön korkeudeksi erottaa n. puolen metriä. Röykkiö on ihmistekoinen, luonnonvoimilla sitä ei voi seittää. Haudaksi se ei ole tyypillinen rakenteensa ja sijaintinsa takia (joskaan ei mahdoton). Kyseessä voisi olla vanha rajamerkki - keskuskiveä siinä ei ole (edes kaatuneena). Röykkiön pinnassa sen keskellä on moderni tiiliskiven puolikas, mikä voisi herättää epäilyksiä röykkiön olevan nykyajan tuote. Tiili voi olla myös jälkeempään röykkiöön "nakattu". Röykkiön korkeussijainti mahdollistaisi sen olevan varhaismetallikautinen (vastaava rantataso olisi esiroomalaisen rautakauden alku tai pronssikauden loppu, kuitenkin 1000 eKr. jälkeen).

Röykkiön funktio ja ajoitus on tuntematon. periaatteessa se voi ajoittua nykyaikaisesta esihistorialliseksi. Sitä on alustavasti syytä pitää muinaisjäännöksenä kunnes siitä saadaan luotettavaa tarkempaa tietoa.

Röykkiö taustalla, kuvan keskellä kallionotkelmassa, mäntyjen välissä. Pohjoiseen.

Röykkiö punaisella pallolla.

Röykkiö taustalla lapion takana missä nuoria mäntyjä. Länteen.

**Kirkkonummi
Öfvergård
kiinteistöjen 2:94, 2:8 ja 3:34
muinaisjäännösinventointi
2016**

Timo Jussila

Tilaaaja: TENGBOM ERIKSSON ARKKITEHDIT OY

Sisältö

Perustiedot	2
Yleiskartat	3
Vanhat kartat	6
Inventointi	4

Kansikuva: Alueen luoteisreunan purolaaksoa lounaaseen.

Perustiedot

Alue: Kirkkonummi Porkkala, Porkkalankylä, Dragesviken lahden pohjukan itärannalla, kiinteistöt 257-470-2-94, 2-8 ja 3-34.

Tarkoitus: Selvittää sijaitseeko alueella muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjään-
nöksiä tai muita maankäyttöön vaikuttavia kulttuurihistoriallisia jäännöksiä.

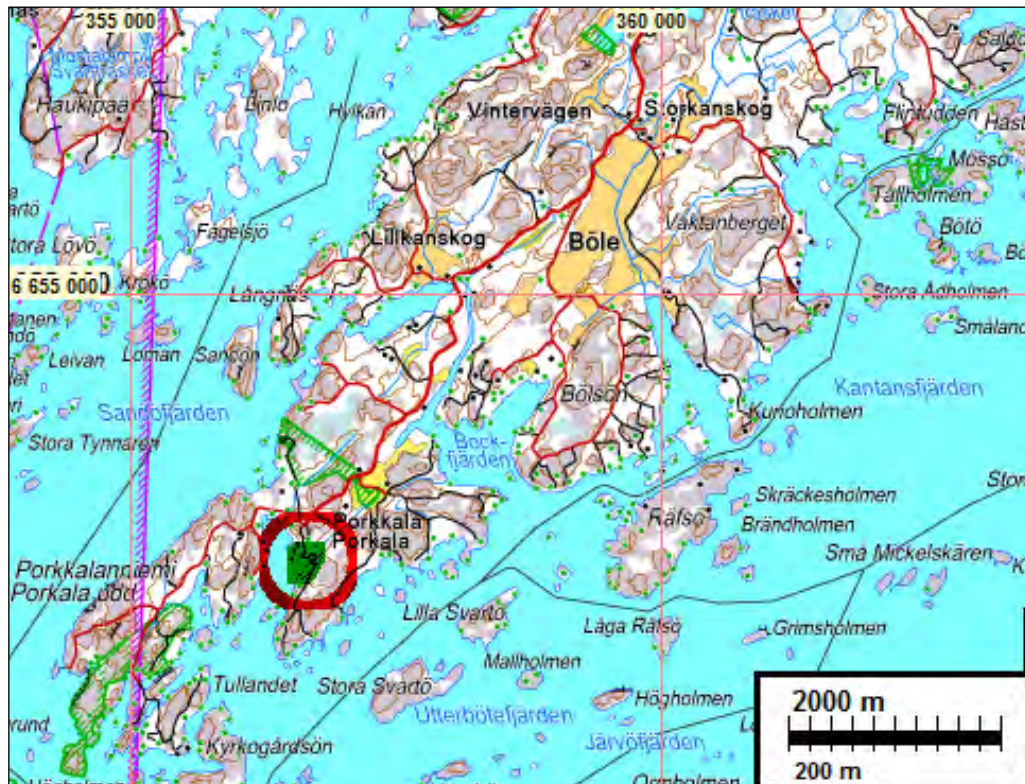
Työaika: Maastotyö 2.6.2016

Tilaaaja: Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy

Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila

Aiemmat tutkim: Haggren & al, Tammisaaren Museo, hist. ajan inventointi 2007. Alueen poh-
joispuolella Jussila inventointi 2015.

Tulokset: Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä. Aivan alueen
pohjoispuolella on v. 2015 havaittu kiviraunio (1000027511). Alueen koillispuolella
500 m etäisyydellä kiinteistön rajasta on Porkkalan kylätontti (1000010790). Lähi-
alueella on erilaisia kivirakenteita ja hautaraunioita. Tutkittujen kiinteistöjen alueel-
la ei havaittu muinaisjäännöksiä tai muita vanhoja kultt. hist. jäännöksiä.

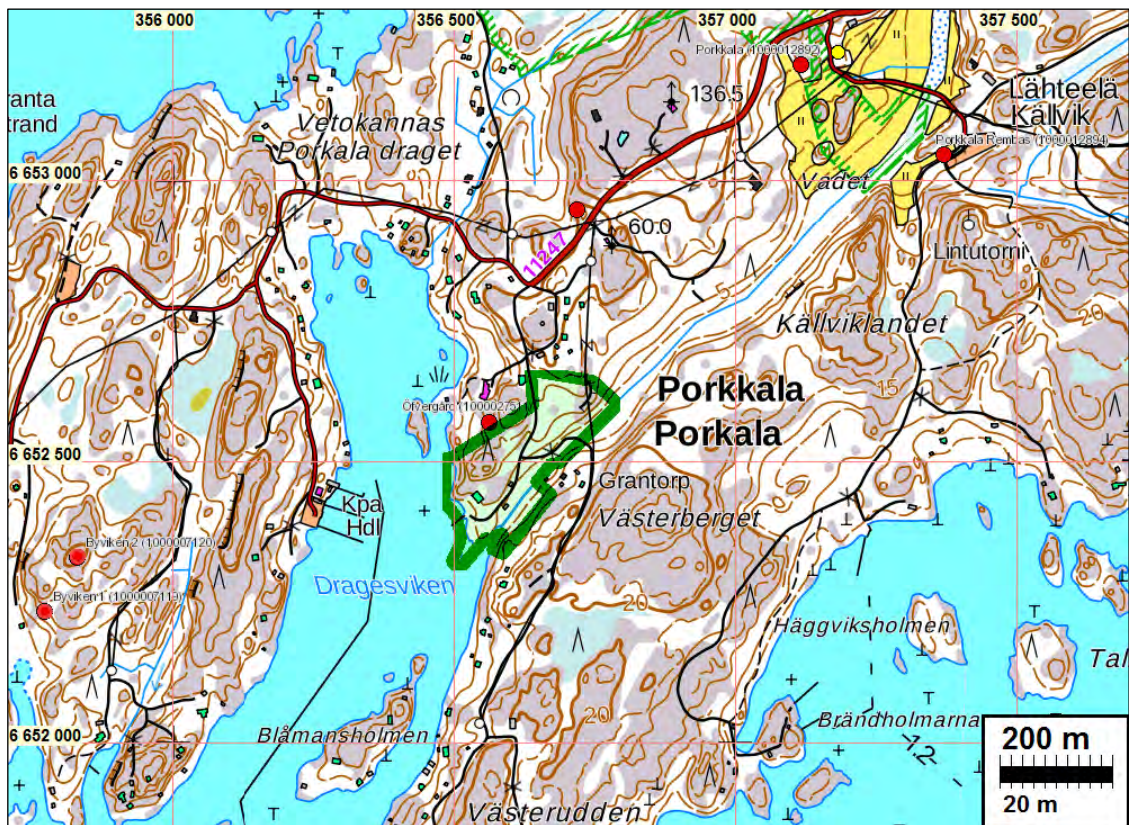

Tutkimusalue vihreälläpunaisen ympyrän sisällä.

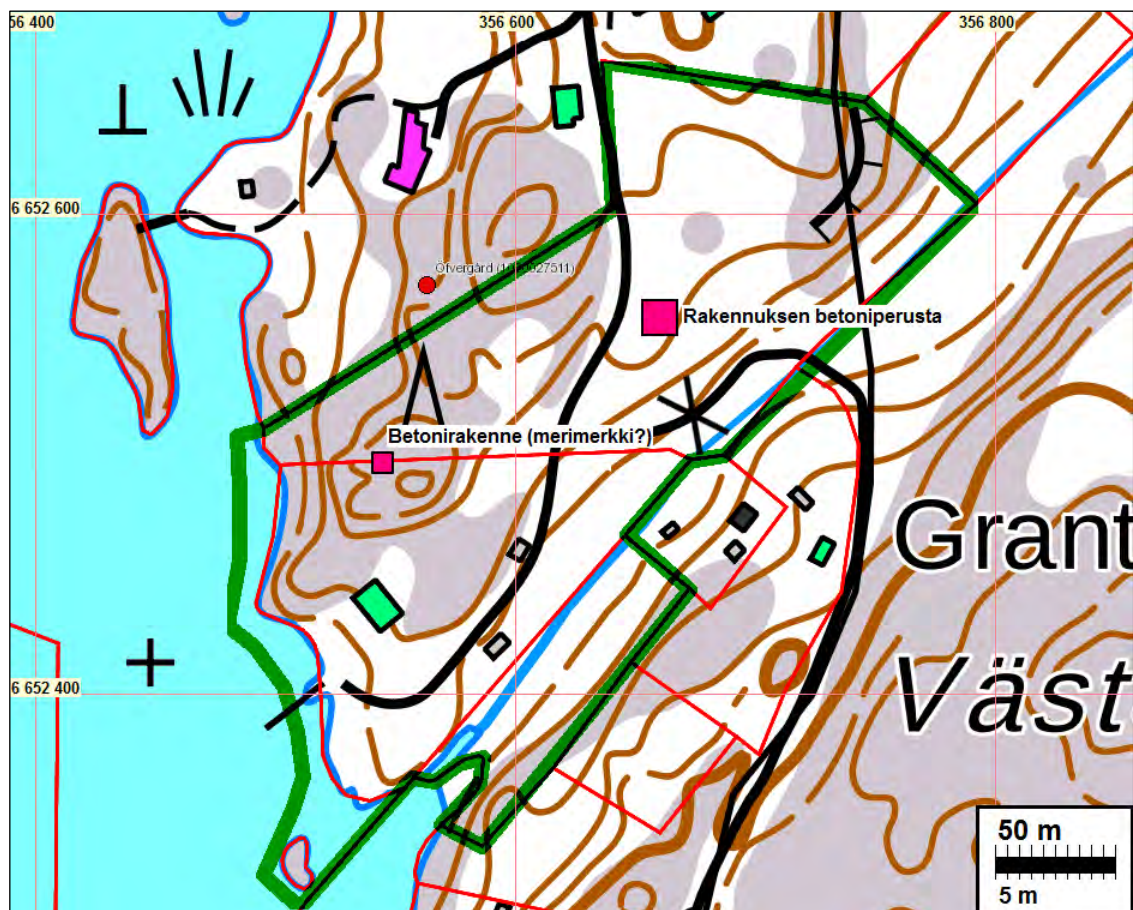
Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa (Euref). Maastokartat Maanmittauslai-
toksen maastotietokannasta kesäkuussa v. 2016 ellei toisin mainittu. Muinaisjäänösrekisteri on tar-
kistettu kesäkuussa 2016. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mi-
tään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Yleiskartat

Tutkimusalueen rajaus vihreällä. Lähialueen muinaisjäännökset punaisin palloin.

Tutkimusalueen rajaus vihreällä. Havaitut betonirakenteet punaisella neliöllä.

Inventointi

Kirkkonummen Porkkalassa sijaitsevien kiinteistöjen 2:94, 2:8 ja 3:34 alueelle on vireillä maanomistajan laadittama ranta-asemakaava. Kaavaan kuuluu myös v. 2015 inventoitu näiden tilojen pohjoispuolinen alue, kiinteistön 2:125 alue. Vuonna 2015 em. alueen inventoi allekirjoittanut. Tämä inventointi on siis v. 2015 inventoinnin laajennus. Nyt tutkitun alueen pinta-ala on yhteensä n. 4 ha. Kaavakonsultti Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy tilasi alueen arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyön teki Timo Jussila 2.6.2015, työn kannalta erinomaisissa olosuhteissa.

Alueelta ei tunnettu ennestään muinaisjäännöksiä – eikä niitä tässäkään inventoinnissa havaittu. Alueen pohjoispuolella on v. 2015 havaittu kiviraunio (mjrek 1000027511). Lähialueella on useita erilaisia muinaisjäännöksiä. Lähin vanha kylätontti, Porkkalan kylä, sijaitsee n 500 m alueen koillisrajasta koilliseen. Alueella ei ole vanhojen 1700-1800 luvun yleiskarttojen mukaan asutusta tai rakennuksia ennen kuin v. 1872 senaatinkartalla, jolloin niemen kärkeen, purolaakson suun pohjoispuolelle on merkitty torppa. Kyseisellä paikalla, niemen kärjessä on isohkoja rakennuksia (kauppa ja satama) vielä v. 1975 kartalla. Porkkalanniemeen tuleva tie on vielä 1964 peruskartalla päättynyt kyseiseen niemeen. 1975 kartalla tietä on jatkettu Porkkalanniemen kärkeen (nykyinen tie 11247) jolloin paikalle tuleva tie on jäänyt vähäiseksi tieksi. Nyt aiemmilla peruskartoilla näkyvät rakennukset on purettu ja alueella on uudempi asuinrakennus hieman niemenkärjen pohjoispuolella.

Alueen maasto ja topografia ovat jyrkkäpiirteisiä. Avokalliota on runsaasti ja muut maastot ovat hyvin kivikkoista ja hienoaineksista moreenia. Alue sijoittuu 0-15 m korkeustasoille, pääosin 2,5-12,5 m tasoille. Periaatteessa, korkeustason perusteella alueella voisi sijaita rautakautisia muinaisjäännöksiä. Maaperä ja maasto ovat esihistoriallisille asuinpaikoille huonosti sopivaa ja epätyypillistä. Tarkastin alueen kattavasti. En havainnut alueella muinaisjäännöksiä.

Alueen länsiosan pohjoisosan kallion laella on kivi-betonirakenne, kooltaan n. 0,8 x 1 m. Kyseessä on ilmeisesti merimerkin jäännös (N 6652496 E 356545). Rakenne on suhteellisen nuori eikä siten muinaisjäännöksen.

Mahdollisesti merimerkin jäännös

Alueen keskiosassa, tien itäpuolella on tasattu alue ja sen reunalla, rinteessä betoninen rakennuksen perusta, kooltaan n. 10 x 7 m, sen kaakkoispäässä on ollut kellari tms. (N 6652556 E 356661) jossa nyt pilkottaa kasvillisuuden välistä modernia 1900-luvun rojua. Kyseessä on nuori rakenne ja se ei ole muinaisjäännöksen. Mihinkään vanhalle kartalle ei kuitenkaan paikalle ole rakennusta merkitty.

Betoninen rakennuksen perusta

Tulos: alueella ei ole muinaisjännöksiä tai muita sota- tai kulttuurihistoriallisia, suojeltavaksi mahdollisesti katsottavia jännöksiä.

3.8.2016

Timo Jussila

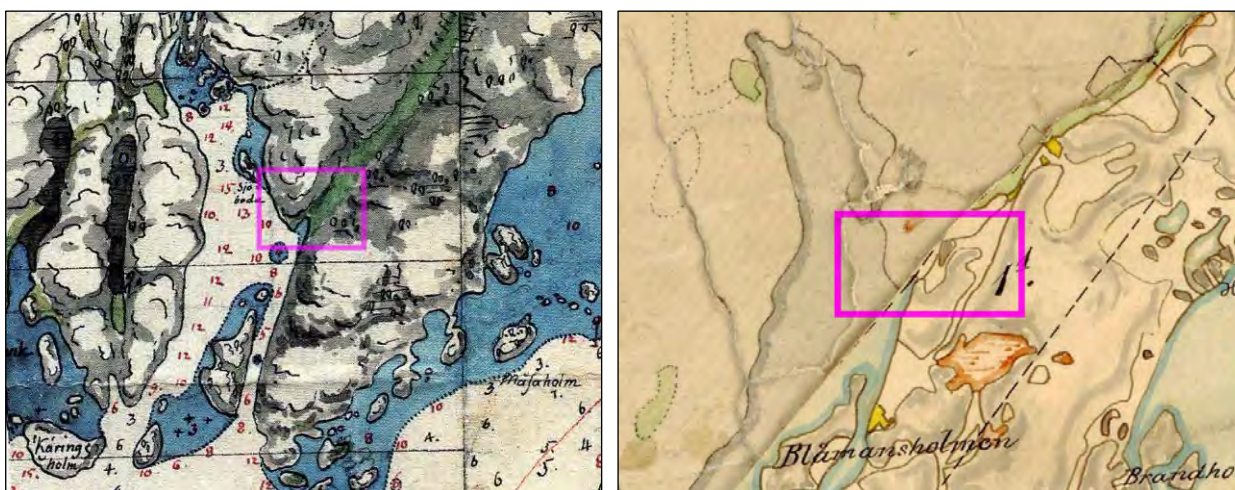

Alueen luoteisreunan rantaa, etelään

Niemen kärkeä jossa ollut torppa ja sittemmin isompia rakennuksia, luoteeseen.

Vanhoja karttoja

Vas: ote Klerckerin merikartastosta v. 1796, oikealla ote pitäjänkartasta 1840-luvulta. Karttoihin on päälle piirretty suorakaide osoittamaan tutkimusalueen sijaintia.

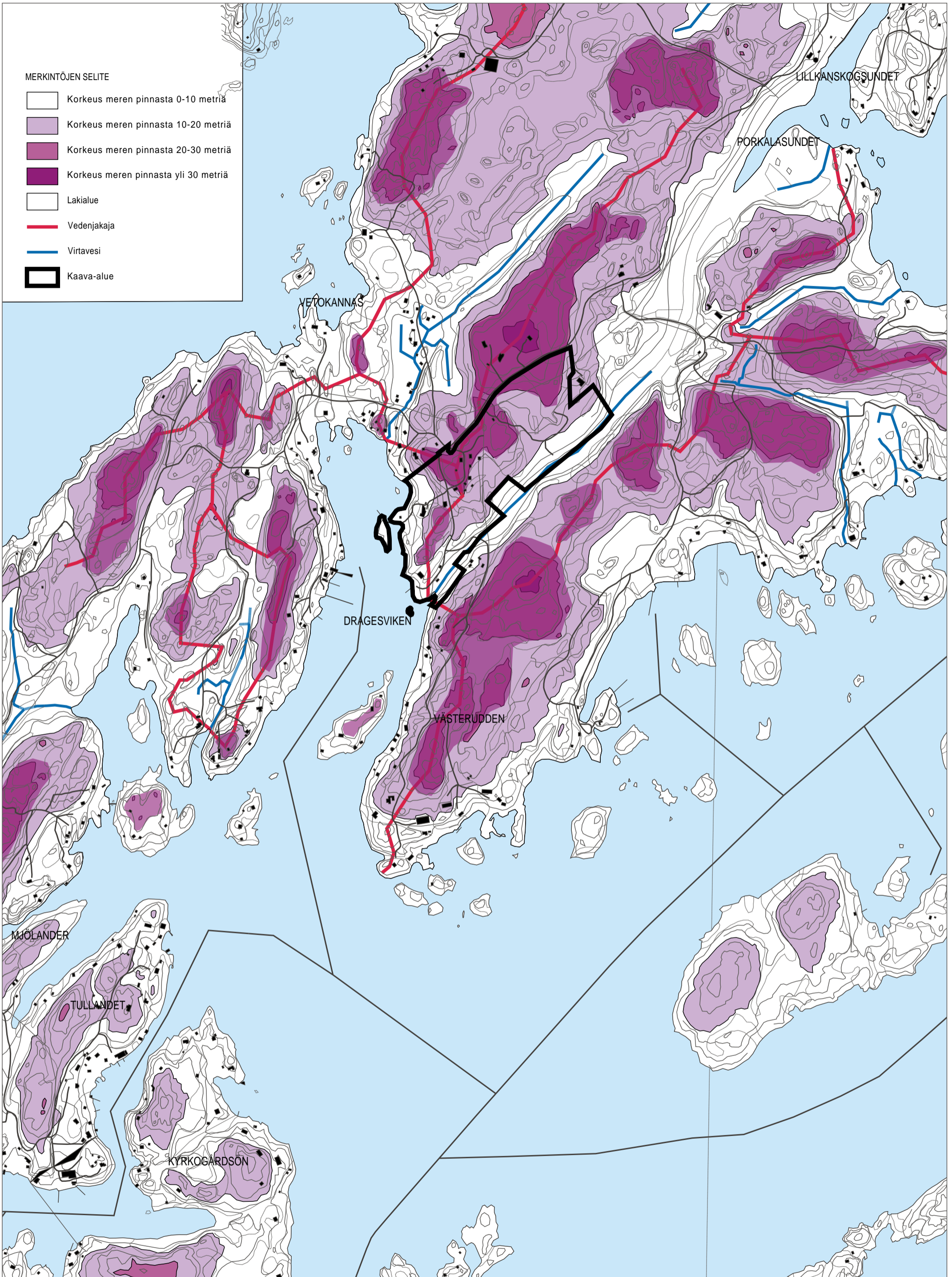

Ote Senaatinkartasta v. 1872.

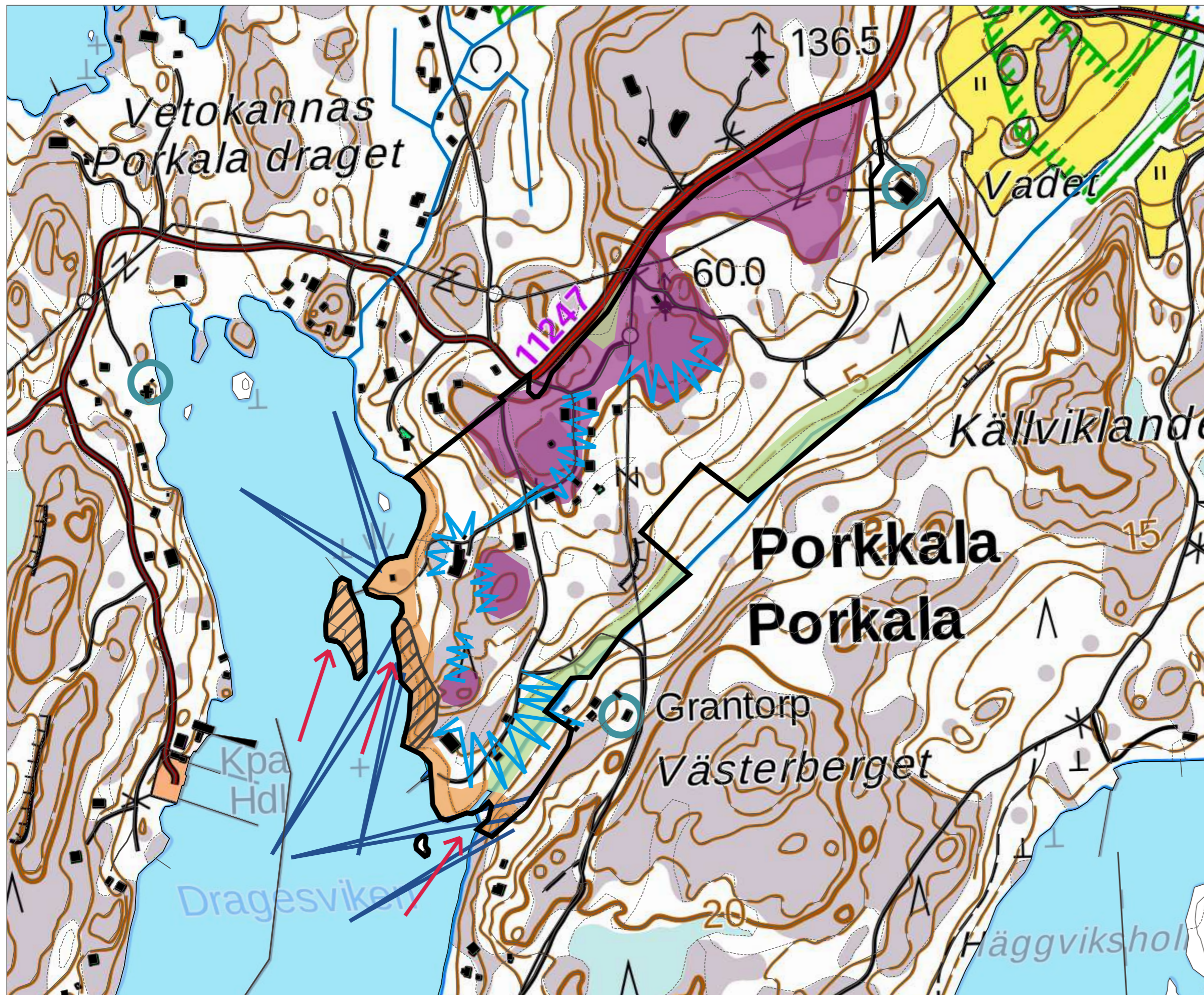

Otteet peruskartoista v. 1959 ja 1975

MERKINTÖJEN SELITE

- Selänteen lakialue. Maisemallisesti arka alue, rakentaminen tulee sijoittaa huolella ympäristöön. Säilytetään puustoisena.
- Kosteaa painannetta, rakentaminen ei ole suositeltavaa.
- Ranta-alue, jolla suojaavan puuston säilyttäminen on maiseman kannalta suositeltavaa.
- Maisemallisesti herkkä avokallio ranta-alueella.
- Maisemallisesti muutoksia kestävä alue, rakentamista voidaan sallia yleisin periaattein.
- Yleiskaavan mukainen rakennuskulttuurikohte.
- Tuulinen alue
- Lähinäkömies alue, lyhyt suljettu näkömies. Maisemallisesti muutoksia kestävä alue suojaavan puuston säilyessä.
- Kaukonäkömies alue, avoin näkömies vastarannalle, maisemallisesti herkkä.
- Kaava-alue

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

Elina Manninen, Aapo Ahola & Ville Vasko

Faunatican raportteja 29/2016

Päiväys: 27.10.2016
Kirjoittajat: Elina Manninen, Aapo Ahola ja Ville Vasko

Kannen kuva: Näkymä selvitysalueen luoteisosan kalliolta Drakesvikenille.
(kuva: Elina Manninen 2.8.2016)

Valokuvat: © 2016 / Faunatica Oy
Karttakuvat: © 2016 / Faunatica Oy
Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos

Kiitokset: Patrick Eriksson ja Maarit Suomenkorpi (Tengbom Eriksson Architects Ltd) sekä
Jarkko Karjalainen (Kesko Oyj)

Espoo 2016

Suosittellemme viittaamaan tähän raporttiin seuraavasti:

Manninen, E., Ahola, A. & Vasko, V. 2016: Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016. –
Faunatican raportteja 29/2016. 39 s.

Sisällysluettelo

1.	TIIVISTELMÄ	3
2.	JOHDANTO JA MENETELMÄT	5
3.	TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	8
3.1.	Kasvillisuus ja luontotyypit.....	8
3.2.	Lepakot.....	14
3.3.	Liito-orava	16
3.3.	Linnusto.....	18
3.4.	Kirjoverkkoperhonen	21
3.5.	Saukko	21
3.6.	Viitasammakko.....	21
3.7.	Ekologiset yhteydet.....	21
4.	JOHTOPÄÄTÖKSET JA SUOSITUKSET	24
4.1.	Kasvillisuus ja luontotyypit.....	24
4.2.	Lepakot.....	24
4.3.	Liito-orava	24
4.4.	Linnusto.....	25
4.5.	Kirjoverkkoperhonen, saukko ja viitasammakko	25
4.6.	Ekologiset yhteydet.....	25
4.7.	Lakeihin perustuvat suositukset	26
5.	KIRJALLISUUS	27
	LIITE 1. MENETELMÄKUVAUS	31

1. Tiivistelmä

Faunatica Oy teki Tengbom Eriksson Architects Ltd:n toimeksiannosta luontoselvityksiä Kirkkonummen Porkkalassa, Öfvergårdissa Kesko Oyj:n omistamalla neljällä kiinteistöllä keväällä ja kesällä 2016. Alueella tehtiin luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys, lepakkoselvitys, liito-oravaselvitys ja linnustoselvitys. Lisäksi selvitysalueen sopivuutta luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen kirjoverkkoperhosen, saukon ja viitasammakon elinympäristöksi arvioitiin kartta- ja ilmakuvatarkasteluna sekä luontotyyppi- ja kasvillisuus selvityksen yhteydessä. Myös alueen ekologiset yhteydet arvioitiin kartta- ja ilmakuvatarkastelun avulla.

Selvitysalueelta rajattiin neljä arvokasta luontotyyppikohdetta ja paikannettiin 13 huomionarvoista pistemäistä kohdetta. Luontotyyppikohteista yksi osakuvio arvioitiin paikallisesti huomattavan arvokkaaksi ja kaikki muut kohteet paikallisesti arvokkaiksi. Paikallisesti huomattavan arvokas kohde suositellaan säästettävän rakentamiselta. Muut luontotyyppikohteet ja pistemäiset kohteet suositellaan säästettävän, mikäli se on kohtuullisin keinoin mahdollista.

Selvitysalueella havaittiin lepakoita kaikilla kolmella kartoituskerralla, mutta yksilömäärät jäivät pieniksi. Selvitysalueella ei sijaitse minkään lepakkolajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Alueella havaitut lepakot tulevat mitä ilmeisimmin muualta alueelle ruokailemaan. Selvitysalueen etelärajalta rajattiin luokan III lepakkoalue, jonka merkitys lepakoille on vähäisempi kuin tärkeän ruokailualueen. Maankäytössä lepakot suositellaan huomioitavan säästämällä mahdollisuuksien mukaan alueelta rajattu luokan III lepakkoalue ainakin osin puustoisena.

Selvitysalueella havaittiin yksi liito-oravalle erittäin hyvin soveltuva metsäkuvio, jolla havaittiin myös useamman puun alta liito-oravan papanoita. Liito-oravan reviirin keskeisin osa sijaitsee osittain selvitysalueen ulkopuolella. Todennäköinen pesäpuu/-puut ovat hieman selvitysalueen itärajan ulkopuolelle jääviä iäkkäitä kolohaapoja. Lisääntymis- ja levähdyspaikaksi tulkittava alue ulottuu selvitysalueelle asti. Liito-orava on EU:n luontodirektiivin IV liitteessä mainittu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi kaavoituksessa suositellaan säilyttämään myös muu osa liito-oravalle tärkeimmästä elinpiirin osasta (reviirin keskeisin osa), ja kaavamääräyksen tulisi ohjata säilyttämään tämä alue liito-oravan kannalta sopivana, jotta lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Alueella tulisi mm. välttää sellaisia metsänhoitotoimenpiteitä ja muita toimia, jotka voivat heikentää liito-oravan elinolosuhteita.

Selvitysalueella havaittiin vuoden 2016 kartoituksessa kaikkiaan noin 29 pesiväksi tulkittua lintulajia. Näistä suojelun kannalta merkittäviä lajeja ovat haahka (VU), isokoskelo (VU), silkkiuikku (NT) sekä lapintiira (direktiivilaji). Maa-alueella ei havaittu pesivänä yhtään uhanalaista, silmälläpidettävää, lintudirektiivin I liitteessä mainittua tai Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvaa lajia. Merialueella selvitysalueeseen kuuluva pieni luoto havaittiin kokoonsa nähden linnustolle arvokkaaksi pesimäpaikaksi.

Luoto ja sen ympäristö ovatkin paikallisesti linnustolle erityisen merkittävää aluetta, jonka läheisyyteen ei tulisi rakentaa (edes laitureita tms. rakennelmia).

Kirjoverkkoperhosen, saukon tai viitasammakon esiintyminen ei rajoita maankäyttöä selvitysalueella.

Selvitysalueelle ei ulotu tärkeitä luonnon ydinalueita, eikä sen kautta kulje ekologisia käytäviä. Selvitysalueen itäkulma sivuaa maakunnallisen ekologisen verkoston kannalta tärkeää laajaa yhtenäistä metsäaluetta. Jos selvitysalueen koillisosan runsaslahopuustoinen luontotyyppikohde ja liito-oravan elinpiiri säästetään rakentamiselta, vältetään samalla myös mahdollisia haittoja ekologiselle verkostolle. Selvitysalueen muu lisärakentaminen ei uhkaa maakunnallisia tai paikallisia ekologisia verkostoja.

2. Johdanto ja menetelmät

Faunatica Oy teki Tengbom Eriksson Architects Ltd:n toimeksiannosta luontoselvityksiä Kirkkonummen Porkkalassa, Öfvergårdissa Kesko Oyj:n omistamalla neljällä kiinteistöllä (kuva 1) keväällä ja kesällä 2016. Selvitysalueen pinta-ala on 4,5 hehtaaria. Kirkkonummen saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaavassa selvitysalue on kyläkeskuksen aluetta (AT-merkintä) (kuva 2).

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti.

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

- alueellisesti uhanalaisten,
- EU:n luontodirektiivin mukaisten,
- Suomessa rauhoitettujen ja Suomen vastuulajien sekä
- muiden huomionarvoisten putkilokasvilajien esiintymät.

Huomattavan isojen puuyksilöiden tiedot kirjattiin ylös; yleisesti ottaen tämä tarkoittaa rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 50 cm olevia lehtipuita ja vähintään 60 cm olevia havupuita.

FM, biologi Aapo Ahola teki liito-oravaselvityksen 28.4.2016. Liito-orava kuuluu luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) tarkoitettuihin eläinlajeihin, joiden yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-oravaselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa liito-oravan esiintyminen sekä paikantaa

- liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat,
- liito-oravalle sopivat alueet sekä
- liikkumisreitit esiintymistä lähiympäristöön.

FM, biologi Aapo Ahola teki pesimälinnustoselvityksen kolmella maastokäynnillä 28.4., 25.5. ja 15.6.2016. Linnustoselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa

- uhanalaisten ja silmälläpidettävien,
- EU:n lintudirektiivin I liitteen mukaisten ja
- muiden huomionarvoisten lintulajien esiintyminen sekä
- rajata mahdolliset linnustollisesti arvokkaat alueet.

FM, biologi Ville Vasko teki lepakkoselvityksen kolmella maastokäynnillä 23.6., 13.7. ja 22.8.2016. Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) suojelemaa. Lepakkoselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa selvitysalueen lepakkolajisto sekä paikantaa

- lepakoille tärkeät (ruokailu)alueet,
- siirtymäreitit sekä
- yleispiirteisesti lepakoille tärkeät talvehtimis-, lisääntymis- ja levähdyspaikat.

Selvitysalueen sopivuutta EU:n luontodirektiivin IV(a) liitteessä mainitun kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) elinympäristöksi arvioitiin kartoittamalla lajin toukkavaiheen pääravintokasvien, maitikoiden (*Melampyrum* spp.) esiintymistä. Maitikkakartoitus tehtiin luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen yhteydessä. Arvion alueen sopivuudesta kirjoverkkoperhoselle teki FM, perhosasiantuntija Kari Nupponen.

Selvitysalueen sopivuutta luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen saukon (*Lutra lutra*) ja viitasammakon (*Rana arvalis*) elinympäristöksi arvioitiin kartta- ja ilmakuvatarkasteluna sekä luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen yhteydessä.

3. Tulokset ja niiden tarkastelu

3.1. Kasvillisuus ja luontotyypit

Selvitysalueelta rajattiin neljä arvokasta luontotyyppikohtetta (kuva 3 ja taulukko 1), joiden tiedot on esitetty seuraavilla sivuilla. Lisäksi paikannettiin 13 huomionarvoista pistemäistä kohdetta: uhanalaisen, silmälläpidettävän ja harvinaisen kasvilajin esiintymiä sekä kookkaita tai muuten huomionarvoisia puita (taulukko 2). Kookkaat, usein osin lahot puut ovat maisemallisesti ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Kelopuut ovat tavallisesti myös tikkojen pajapuita, ja tikat etsivät niistä usein hevostmuurahaisia.

Taulukko 1. Selvitysalueelta rajatut arvokkaat luontotyyppikohteet. Arvoluokan selitys ks. liite 1.

Id	Tyyppi	Rajausperuste	Arvoluokka
1	Lintuluoto	Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas elinympäristö	III
2	Pienruuhoniitty ja kallioketo	Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas elinympäristö	III
3	Kallio	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö	III
4a	Runsaslahopuustoinen kangasmetsä	Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas elinympäristö	III
4b			III
4c			II

Taulukko 2. Selvitysalueelta paikannetut huomionarvoiset pistemäiset kohteet. Dbh = rinnankorkeusläpimitta

Id	Kohde	Tyyppi	Lisätiedot
1	Kelo	Maisemallisesti tärkeä	dbh 35 cm
2	Tervaleppä	Kookas puuyksilö	dbh 50 cm
3	Raita	Kookas puuyksilö	dbh 50 cm
4	Kolme metsälehmusta	Kookas puuyksilö	dbh n. 45 cm
5	Keltamarata (<i>Galium verum</i>)	Vaarantunut laji	
6	Ketoneilikka (<i>Dianthus deltoides</i>)	Silmälläpidettävä laji	
7	Keltamatara	Vaarantunut laji	
8	Kaksi keloja	Maisemallisesti tärkeä	dbh n. 30 cm
9	Keltamatara ja iharuusu (<i>Rosa mollis</i>)	Vaarantunut ja harvinainen laji	
10	Kelo	Maisemallisesti tärkeä	dbh 30 cm

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

Id	Kohde	Tyyppi	Lisätiedot
11	Iharuus	Harvinainen laji	
12	Kelo	Maisemallisesti tärkeä	dbh 30 cm
13	Kuusi	Kookas puuyksilö	dbh 60 cm

Rajatut luontotyyppikohteet

 Runsalahopuustoinen kangasmetsä

 Kallio

 Lintuluoto

 Kulttuuribiotooppi

 Huomionarvoiset pistemäiset kohteet

 Selvitysalue

0 50 100 m

Kuva 3. Rajatut luontotyyppikohteet ja huomionarvoiset pistemäiset kohteet selvitysalueella.

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

ID	1
Pinta-ala	0,03 ha
Lakistatus	Ei lainsäädännöllinen kohde; muu arvokas elinympäristö
Luontotyytit	Lintuluoto, valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi (Raunio ym. 2008)
Kuvaus	Luoto sijaitsee noin 25 metrin etäisyydellä rannasta. Luodolla oli runsaasti hanhien ja mahdollisesti muidenkin vesilintujen ulosteita. Kasvillisuus on monilajista. Kohteella tavattiin mm. kelta- ja isomaksaruohoa sekä puutarhakarkulaista mongolianmaksaruohoa (<i>Sedum acre</i> , <i>S. telephium</i> , <i>S. hybridum</i>), rantatädykettä (<i>Veronica longifolia</i>), pohjanpihatatarta (<i>Polygonum aviculare</i> ssp. <i>boreale</i>), merirannikkia (<i>Glaux maritima</i>), isosappea (<i>Centaurium littorale</i>), merivirmajuurta (<i>Valeriana sambucifolia</i> ssp. <i>salina</i>), ruoholaukkaa (<i>Allium schoenoprasum</i>), pietaryrttiä (<i>Tanacetum vulgare</i>), mesiangervoa (<i>Filipendula ulmaria</i>), rantakukkaa (<i>Lythrum salicaria</i>) sekä rantavedessä merikaislaa (<i>Schoenoplectus maritimus</i>) ja suolasolmukkaa (<i>Spergularia salina</i>). Huomionarvoista on, että luodon ja rannan välillä kasvoi runsaasti rakkolevää (<i>Fucus vesiculosus</i>). Rakkoleväkasvustoilla on huomattavan suuri ekologinen merkitys, sillä ne tarjoavat elinympäristön monille epifyyttileville, selkärangattomille ja kalanpoikasille. Kallio- ja kivikkopohjien rakkoleväyhteisöt ovat valtakunnallisesti vaarantunut (VU) luontotyyppi.
Arvoluokka	III (paikallisesti arvokas)
	

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

ID	2
Pinta-ala	0,2 ha
Lakistatus	Ei lainsäädännöllinen kohde; muu arvokas elinympäristö
Luontotyytit	Tuore pienruuhoniitty, valtakunnallisesti äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi sekä kallioketo, valtakunnallisesti erittäin uhanalainen (EN) luontotyyppi (Raunio ym. 2008)
Kuvaus	Kiinteistön 257-470-2-8 päärakennuksen ympärillä ja pihakallioilla on monilajista pienruuhoniittyä ja kallioketoja. Lajistossa on useita huomionarvoisia perinneympäristöjen lajeja (Raatikainen 2009): vaarantunut (VU) keltamatarra (<i>Galium verum</i>), silmälläpidettävä (NT) ketoneilikka (<i>Dianthus deltoides</i>), syyllälinnunherne (<i>Lathyrus linifolius</i>), keltamaite (<i>Lotus corniculatus</i>), metsälehmus (<i>Tilia cordata</i>) ja valkomaksaruoho (<i>Sedum album</i>). Viimeksi mainittu lienee tosin kohteella puutarhakarkulainen, ja myös lehmukset on mahdollisesti aikoinaan istutettu paikalle. Lisäksi tavattiin lukuisia muita kyseisille perinnebiotoopeille tyypillisiä lajeja (Raunio ym. 2008) kuten päivänkakkara (<i>Leucanthemum vulgare</i>), kissankello (<i>Campanula rotundifolia</i>), punanata (<i>Festuca rubra</i>), ahdekaunokki (<i>Centaurea jacea</i>), ahomansikka (<i>Fragaria vesca</i>), numirölli (<i>Agrostis capillaris</i>) ja ahosuolaheinä (<i>Rumex acetosella</i>). Näiden lisäksi runsaita lajeja ovat mm. puutarhakarkulainen pallomehiparta (<i>Jovibarba globifera</i>), hiirenvirna (<i>Vicia cracca</i>), sian- ja ojakärsämö (<i>Achillea millefolium</i> , <i>A. ptarmica</i>), isomaksaruoho (<i>Sedum telephium</i>), koiranheinä (<i>Dactylis glomerata</i>), valkoapila (<i>Trifolium repens</i>), harakankello (<i>Campanula patula</i>), niittynätkelmä (<i>Lathyrus pratensis</i>), särmäkuisma (<i>Hypericum maculatum</i>), ahopukinjuuri (<i>Pimpinella saxifraga</i>) sekä nurmi- ja rohtotädyke (<i>Veronica chamaedrys</i> , <i>V. officinalis</i>). Arvokkaita piirteitä ovat lisäksi edellä mainitut metsälehmukset, joista järeimmät on merkitty karttaan (kuva 2). Lisäksi kohteella kasvaa luonnon monimuotoisuuden kannalta jossain määrin arvokkaita vanhoja istutettuja puita ja koristepensaita, esimerkiksi vanha ja ränsistynyt tarhaomenapuu sekä vanha puumainen aitaorapihlaja (<i>Craetaegus crayana</i>). Kohteeseen on rajattu mukaan myös läheinen umpeutuva, sorapohjainen pysäköintialue, jossa kasvaa joitakin paahdeympäristöjen lajeja kuten karvaskallioista (<i>Erigeron acer</i>) ja hopeahanhikkia (<i>Potentilla argentea</i>). Kohteen luontoarvoa alentavat typensuosijalajien, ns. perinneympäristöjen miinuslajien (Raatikainen 2009) ja umpeenkasvun indikaattorien esiintyminen: mm. männyn- ja koivuntaimet, nokkonen (<i>Urtica dioica</i>) ja vadelma (<i>Rubus idaeus</i>). Kohde hyötyisi niitosta ja puuntaimien raivauksesta. Ihmistoiminta on ylipäättään välttämätöntä kohteen säilymiselle avoimena ja lajistoltaan monipuolisena.
Arvoluokka	III (paikallisesti arvokas)
	

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

ID	3
Pinta-ala	0,3 ha
Lakistatus	Metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (kalliot)
Luontotyytit	Karu avoin laakea rannikkokallio, valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi (Raunio ym. 2008)
Kuvaus	Kallion arvokkaiisiin piirteisiin kuuluvat kelot, lakkapäiset (kasvunsa lopettaneet) ja kilpikaarnaiset iäkkäät männyt ja monin paikoin paksu poronjäkälikkö. Lisäksi kalliolla tavattiin kyy. Kasvilajisto on tavanomaista. Harvan männikön keskimääräinen rinnankorkeusläpimitta on 10–25 cm. Vanhojen puiden ohella kasvaa pieniä kitukasvuisia puita ja taimia sekä katajaa. Runsaimpia kenttä- ja pohjakerroslajeja ovat metsälauha (<i>Deschampsia cespitosa</i>), kanerva (<i>Calluna vulgaris</i>), mustikka (<i>Vaccinium myrtillus</i>), puolukka (<i>V. vitis-idaea</i>), variksenmarja (<i>Empetrum nigrum</i>), kangaskarhunsammal (<i>Polytrichum juniperinum</i>), tierasammalet (<i>Racomitrium</i> spp.), kivikynsisammal (<i>Dicranum scoparium</i>), kangasraikasammal (<i>Sphagnum capillifolium</i>) ja seinäsammal (<i>Pleurozium schreberi</i>). Kohteella on jäänteet vanhasta betonirakenteisesta rakennuksesta.
Arvoluokka	III (paikallisesti arvokas)
	

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

ID	4
Pinta-ala	n. 1 ha (huom. jatkuu selvitysalueen ulkopuolelle)
Lakistatus	Ei lainsäädännöllinen kohde; muu arvokas elinympäristö (runsaslahopuustoinen kangasmetsä)
Luontotyytit	Mustikkatyyppin (MT) tuore kangas; keski-ikäinen kuusivaltainen tuore kangas, valtakunnallisesti silmälläpidettävä (NT) luontotyyppi
Kuvaus	Osa selvitysalueen metsistä on uudistuskypsää ja eri-ikäisrakenteista. Myös lahoppuuta on selvästi enemmän kuin talousmetsissä keskimäärin, jopa useita kymmeniä m ³ hehtaarilla. Runsaalahopuustoisiksi arvioituja metsäkuviota rajattiin kolme. Niitä erottavat toisistaan tie ja voimalinjaravio. Eniten lahoppuuta on osakuviolla c, joka jatkuu selvitysalueen koillispuolelle ja jossa osa ylispuustosta on huomattavan järeää, rinnankorkeusläpimitaltaan jopa 50–60 cm. Vallitsevan latvuserroksen puiden rinnankorkeusläpimitta kaikilla osakuviolla on 20–30 cm, ja aliskasvoksena on nuorta kuusta. Puusto on kuvioilla kuusivaltaista, mutta osakuviolla a myös mänty on runsas. Havupuiden ohella kasvaa koivua sekä muutamia pihlajia ja raitoja. Osakuviolla c, ojan varrella, kasvaa lisäksi tervaleppiä. Osa lehtipuista on lahovikaisia, jolloin ne ovat merkittäviä luonnon monimuotoisuuden kannalta.
Arvoluokka	III (paikallisesti arvokas; osakuviot a ja b) ja II (paikallisesti huomattavan arvokas; osakuvio c)
	

3.2. Lepakot

Selvitysalueella havaittiin lepakoita kaikilla kolmella kartoituskerralla, mutta yksilömäärät jäivät pieniksi. Suomen yleisintä lepakkolajia, pohjanlepakkoa, havaittiin kaikilla käynneillä 1–2 yksilöä. Vesisiippoja havaittiin kesä- ja heinäkuussa, viiksi/isoviiksisiippoja pelkästään heinäkuussa ja korvayökkö pelkästään elokuussa (kuva 4, taulukko 3). Alue ehdittiin tutkia erittäin tarkkaan, minkä ansiosta myös vaikeasti havaittava korvayökkö havaittiin. Laji on yleinen, mutta sen kaikuluotausääni on hiljainen, minkä vuoksi laji jää usein lepakkokartoituksissa havaitsematta.

Alhaista havaintomäärää ja lajiston vaihtelua kartoituskertojen välillä selittää alueen pieni koko sekä se, ettei alue juuri poikkea ympäristöstään. Suuri osa alueesta on melko karua kalliomännikköä, joka ei ole lepakoille optimaalista saalistusympäristöä. Havainnot keskittyivätkin alueen eteläreunalle, jossa kasvillisuus on rehevämpää ja jossa kulkee myös leveähkö oja tarjoten lepakoille saalistusmahdollisuuksia. Alueen merenranta on ilmeisesti lepakoille ainakin suurimman osan kesästä liian karua saalistusympäristöä.

Etukäteen arvioituna myös alueen itäpäässä sijaitseva jyrkänne ja sen alusmetsä vaikuttivat potentiaaliselta lepakkoympäristöltä; kartoituksessa tältä paikalta ei kuitenkaan tehty yhtään lepakkohavaintoa.

Selvitysalueella ei sijaitse minkään lepakkolajin lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Alueella havaitut lepakot tulevat mitä ilmeisimmin muualta alueelle ruokailemaan. Kaikki havaitut lepakot olivatkin ruokailevia yksilöitä, mutta tästä huolimatta aluetta ei voi sanoa lepakoille tärkeäksi ruokailualueeksi, koska yksilömäärät olivat niin pieniä.

Alueen rakennuksista ei havaittu tulevan ulos lepakoita, eikä rakennusten läheisyydessä havaittu runsaammin lepakoita kuin muuallakaan alueella. Myös rannassa sijainnut kota tarkastettiin sisältä päin, koska se olisi voinut sopia lepakoiden tilapäiseksi piilopaikaksi, mutta merkkejä lepakoista ei havaittu.

Selvitysalueen etelärajalta rajattiin luokan III lepakkoalue (muu lepakoiden käyttämä alue; ks. lepakkoalueiden luokittelu tarkemmin liitteestä 1), jonka merkitys lepakoille on vähäisempi kuin tärkeän ruokailualueen (kuva 4).

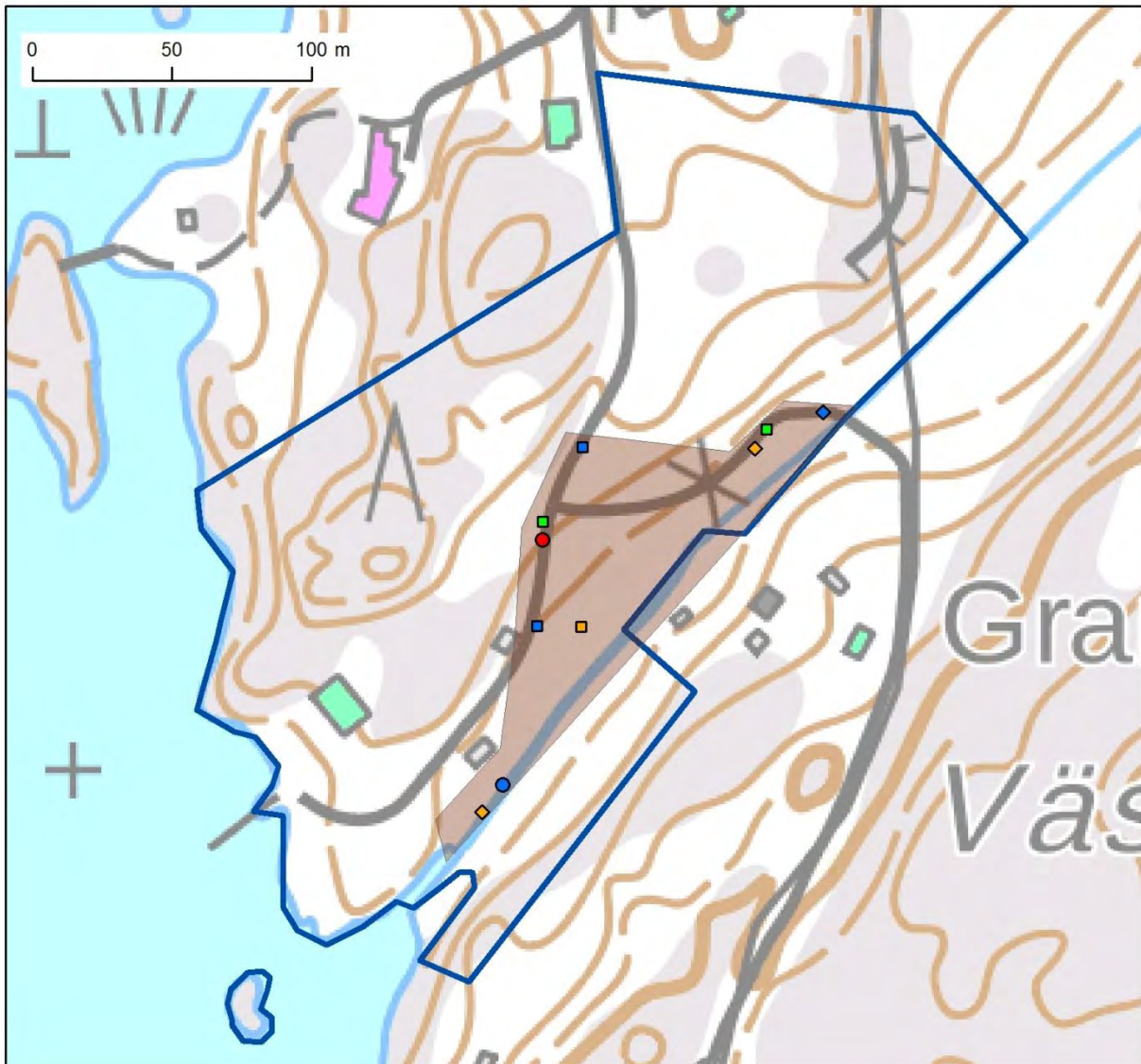
Taulukko 3. Eri kartoituskerroilla havaittujen lepakoiden yksilömäärät.

Pvm	Pohjanlepakko	Vesisiippa	Viikisiippa/isoviiksisiippa	Korvayökkö	Lepakkohavainnot yhteensä
23.6.	1	2			3
13.7.	2	1	2		5
22.8.	1			1	2

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

● Korvayökkö, elokuu	◆ Vesisiippa, kesäkuu	■ Luokan III lepakkoalue	□ Selvitysalue
◆ Pohjanlepakko, kesäkuu	■ Vesisiippa, heinäkuu		
■ Pohjanlepakko, heinäkuu	■ Viiksisiiipalaji, heinäkuu		
● Pohjanlepakko, elokuu			

Kuva 4. Lepakkohavainnot selvitysalueella ja luokan III lepakkoalue (muu lepakoiden käyttämä alue; ks. selvitys tarkemmin liitteestä 1).

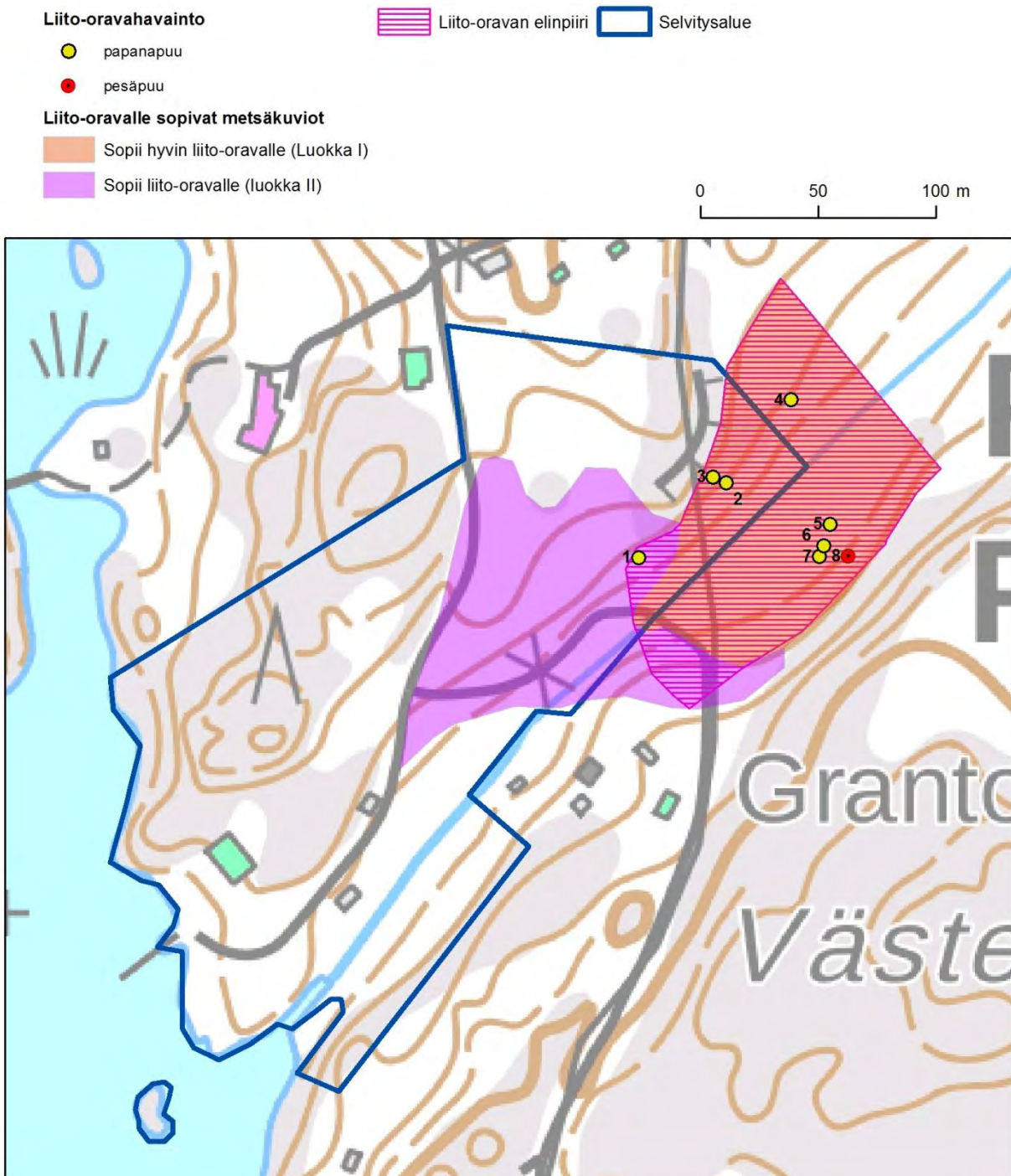
3.3. Liito-orava

Selvitysalueella havaittiin yksi liito-oravalle erittäin hyvin soveltuva (luokan 1) metsäkuvio, jolla havaittiin myös useamman puun alta liito-oravan papanoita (taulukko 4). Itse pesäpuu sijaitsee hieman selvitysalueen rajan ulkopuolella sen itäpuolella. Karttaan (kuva 5) on merkitty liito-oravalle hyvin soveltuva metsäkuvio, papanahavainnot sekä liito-oravan keskeiseksi elinpiiriksi tulkittu alue siltä osin, mihin asti kartoitus ulottui. Liito-oravan elinpiiri ja sillä oleva lisääntymis- ja levähdyspaikka saattavat ulottua tätä laajemmallekin (kartoitetun alueen ulkopuolelle).

Taulukko 4. Liito-oravan papanahavainnot selvitysalueella. Havainnot on esitetty kuvassa 5.

ID	Havainto- tyyppi	Puulaji	Puun läpimitta rinnan- korkeudelta (cm)	Koloja (kpl)	Kolon läpimitta (cm)	Papanoita	Lisätietoja
1	Papanapuu	Kuusi	45	ei	-	1–10	Vain pari papanaa
2	Papanapuu	Kuusi	60	ei	-	51–100	Tuoreita ja vanhempia papanoita
3	Papanapuu	Kuusi	50	ei	-	1–10	
4	Papanapuu	Kuusi	60	ei	-	1–10	
5	Papanapuu	Haapa	40	ei	-	51–100	
6	Papanapuu	Haapa	45	ei	-	1–10	
7	Papanapuu	Haapa	45	ei	-	11–50	
8	Pesäpuu	Haapa	75	1 tai 2	5	101–500	

Kuva 5. liito-oravalle hyvin soveltuva metsäkuvio (luokka I) ja sen länsipuolinen liito-oravalle sopiva metsäkuvio (luokka II), papanahavainnot sekä liito-oravan keskeiseksi elinpiiriksi tulkittu alue siltä osin, mihin asti kartoitus ulottui. Katso sopivuusluokkien selitykset liitteestä 1. Papanahavaintojen tiedot on esitetty taulukossa 4.

3.3. Linnusto

Selvitysalueella havaittiin vuoden 2016 kartoituksessa kaikkiaan noin 29 pesiväksi tulkittua lintulajia (taulukko 5). Näistä suojelun kannalta merkittäviä lajeja ovat haahka (VU), isokoskelo (VU), silkkiuikku (NT) sekä lapintiira (direktiivilaji).

Maa-alue edustaa linnustoltaan melko tavanomaista, joskin monipuolista uusmaalaista rannikkoalueen metsäluontoa. Selvitysalueen lajisto on elinympäristöjen kirjosta johtuen yllättävänkin monipuolinen. Linnustolliset arvot maa-alueen osalta keskittyvät alueen koillisosan puron-/ojarvanteen, missä on kosteaa lehtoa ja siten hyvät ravinto-olosuhteet etenkin hyönteissyöjälinnustolle. Lisäksi tässä osassa on iäkstä kuusimetsää, joka jatkuu selvitysalueen ulkopuolelle. Koillisosassa melko suppealla alueella olivat mm. sirittäjän, peukaloisen, puukiiپیجян, rautiaisen ja kirjosiepon reviirit sekä hieman ylempänä rinteessä myös kuusitiaisen ja hippiäisen reviirit (kuva 6).

Maa-alueella ei havaittu pesivänä yhtään uhanalaista, silmälläpidettävää, lintudirektiivin I liitteessä mainittua tai Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvaa lajia. Myöskään ns. yölaulajia ei havaittu.

Todennäköisesti pesivien lajien lisäksi alueella mahdollisesti piti reviiriä kultarinta. Taulukossa mainittu, valtakunnallisesti taantunut laji töyhtötiainen (VU) puolestaan ruokaili alueen kaakkoisosassa, mutta pesinnästä selvitysalueella ei havaittu viitteitä. Jonkin verran selvitysalueen ulkopuolelta saatiin myös havaintoja mm. punatulkusta (VU), palokärjestä (DIR), harmaalokista, metsäviklosta ja lehtokurpasta.

Merialueella selvitysalueeseen kuuluva pieni luoto havaittiin kokoonsa nähden linnustolle arvokkaaksi pesimäpaikaksi. Luoto ja sen ympäristö ovatkin paikallisesti linnustolle erityisen merkittävää aluetta, jonka läheisyyteen ei tulisi rakentaa (edes laitureita tms. rakennelmia). Luodolla vähintään melko todennäköisesti pesivinä havaittiin: haahka (VU, 2 paria), isokoskelo (VU, 1 pari), kyhmyjoutsen (1 pari), sinisorsa (1 pari), valkuposkihanhi (1 pari), rantasipi (1 pari, pesä mahdollisesti mannerrannan puolella), meriharakka (1 pari), lapintiira (direktiivilaji, 3 paria) sekä kalalokki (2 paria) (kuva 6). Pesivien lintujen määrä näin pienelle luodolle on korkea, mikä selittyy suurelta osin kyhmyjoutsenen sekä tiira-lokkiyhteisön suojaavalla vaikutuksella. Enimmillään tiiroja havaittiin luodolla yhtä aikaa 12 yksilöä. Luodolle ei ymmärrettävistä syistä rantauduttu selvityksessä, joten täyttä varmuutta kaikista pesinnöistä ei ole; on mahdollista että jotkin luodolla oleskelleista pariutuneista linnuista ovatkin jättäneet pesimättä selvitysvuonna. Toisaalta pariutuneiden lintujen oleskelu luodolla pesimäaikana kertoo joka tapauksessa luodon suuresta merkityksestä näille linnuille. Luodon välittömässä läheisyydessä oleili huhti- ja toukokuun käynneillä myös silkkiuikkupariskunta (NT), joka reviirikäyttäytymisen perusteella laskettiin alueella pesiviin lajeihin, vaikkakin pesäpaikka todennäköisesti on hieman varsinaisen selvitysalueen ulkopuolella.

Lisäksi maininnan arvoisia ovat Dragesvikenin lahdella levähtävinä havaitut tukkasotkat (EN), joita oli huhtikuussa lahdella noin 30 yksilön parvi. Myöhemmillä käynneillä tukkasotkia ei havaittu, eli ne olivat jatkaneet matkaa muualle pesimään.

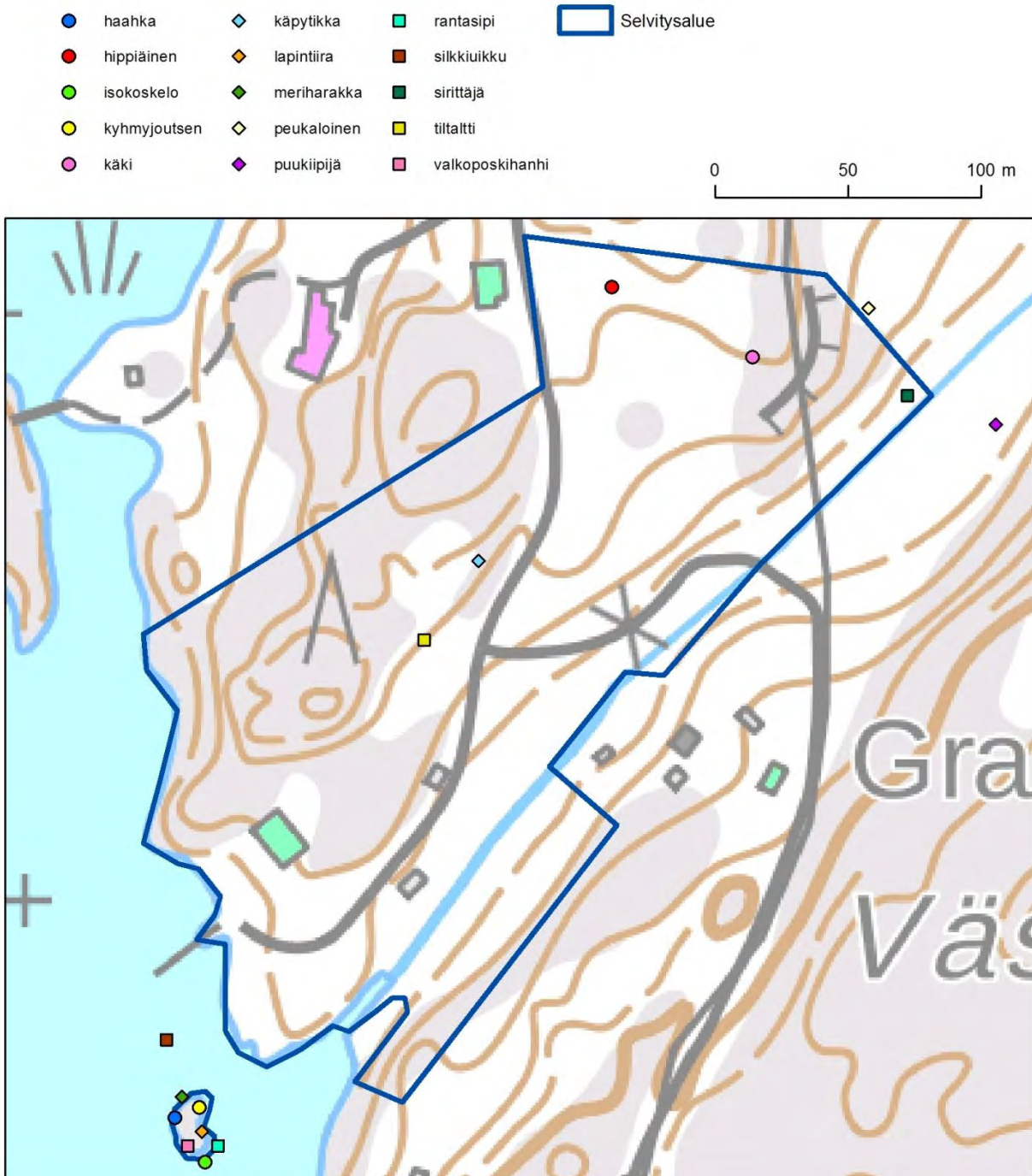

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

Taulukko 5. Vuoden 2016 kartoituksessa havaitut selvitysalueella pesiviksi tulkitut lintulajit, aakkostus tieteellisen nimen mukaan. Lisäksi on todennäköisesti ei-pesivistä lajeista taulukkoon otettu mukaan huomionarvoiset lajit kultarinta ja töyhtötiainen. Huomionarvoisista lajeista on ilmoitettu myös pesivien parien tai reviirien määrät. Status ilmaisee, onko lintu johonkin ns. luokitteluun kuuluva: DIR = EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, VU = vaarantunut laji, NT = silmälläpidettävä laji (Tiainen ym. 2016 mukaan).

Laji	Tieteellinen nimi	Status	Reviirejä /pareja	Lisätietoja
Rantasipi	<i>Actitis hypoleuca</i>		1	pesä luodolla tai sen lähellä rannassa
Sinisorsa	<i>Anas platyrhynchos</i>			luodolla
Valkoposkihanhi	<i>Branta leucopsis</i>		1	luodolla
Puukiipijä	<i>Certhia familiaris</i>		0-1	reviiri selvitysalueen rajamailla
Käki	<i>Cuculus canorus</i>		0-1	laajareviirinen laji, kukkui välillä selvitysalueella ja välillä sen ulkopuolella
Kyhmyjoutsen	<i>Cygnus olor</i>		1	luodolla
Käpytikka	<i>Dendrocopos major</i>		1	
Punarinta	<i>Erithacus rubecula</i>			
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>			
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>			
Meriharakka	<i>Haematopus ostralegus</i>		1	luodolla
(Kultarinta	<i>Hippolais icterina)</i>		0*	*kävi alueella laulamassa lyhyen aikaa
Kalalokki	<i>Larus canus</i>		2	
Isokoskelo	<i>Mergus merganser</i>	VU	1	luodolla
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>			
Sinitäinen	<i>Parus caeruleus</i>			
(Töyhtötiainen	<i>Parus cristatus)</i>	VU	0*	* pesii luultavasti selvitysalueen ulkopuolella
Talitiainen	<i>Parus major</i>			
Tiltalti	<i>Phylloscopus collybita</i>		1	
Sirittäjä	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>		1	
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>			
Silkkiuikku	<i>Podiceps cristatus</i>	NT	1	pesä luultavasti hieman selvitysalueen ulkopuolella
Rautiainen	<i>Prunella modularis</i>			
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>		1	
Haahka	<i>Somateria mollissima</i>	VU	2	luodolla
Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>	DIR	3	luodolla
Pensaskerttu	<i>Sylvia communis</i>			
Hernekerttu	<i>Sylvia curruca</i>			
Peukaloinen	<i>Troglodytes troglodytes</i>		1	

Mustarastas	<i>Turdus merula</i>			
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>			
Yht.	29 pesivää lajia			

Kuva 6. Huomionarvoisten lintulajien reviirit selvitysalueella.

3.4. Kirjoverkkoperhonen

Selvitysalueelta ei löytynyt kirjoverkkoperhosen elinympäristöksi sopivia avoimen ja sulkeutuneemman kasvillisuuden vaihettumis- ja reunavyöhykkeitä, kuten hakkuuaukeiden lämpimiä reunoja, paahteisia avokalliolaikkuja tai sähkölinjojen alustoja, joissa olisi kasvanut merkittäviä määriä lajin toukkavaiheen pääravintokasveja maitikoita. Selvitysalue on myös käytännössä lajin levinneisyysalueen ulkopuolella; lähimmät havainnot Kirkkonummelta ovat noin 20 kilometrin päässä sisämaahan päin (Hyönteistietokanta 2016).

3.5. Saukko

Saukko saattaa käyttää selvitysalueen rantoja liikkumiseen ja ruokailuun, mutta varsinaisen lisääntymis- ja levähdyspaikan olemassaolo selvitysalueella on erittäin epätodennäköistä. Saukon pesä on yleensä jokitörmässä virran kasaamissa puurydöissä, suojaisissa kuusenalusissa tai jokipenkan alaisissa luolissa. Levähdyspaikkoina voivat toimia luolat, tiheiden rantakuusten aluset, ruovikot tai muut suojaisat lähellä vettä sijaitsevat paikat (Faunatica 2013). Tällaisia paikkoja ei ole selvitysalueella.

3.6. Viitasammakko

Ilmakuvatarkastelun sekä luontotyyppi- ja kasvillisuusselvityksen perusteella alueella ei ole viitasammakolle sopivia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Laji tarvitsee kutupaikoikseen suojaisia pienvesiä tai rantaruovikoita ja -luhtia, joissa on allikoita.

3.7. Ekologiset yhteydet

Ekologinen yhteys eli ekokäytävä on elinympäristökaistale, jonka toivotaan edistävän ja ohjaavan eläinyksilöiden liikkumista elinympäristölaikkujen välillä. Ekologinen verkosto muodostaa eläinyksilöille ruokailu-, lisääntymis-, piiloutumis-, pako- ja levittäytymismahdollisuuksia rakennetun alueen, intensiivisesti hoidetun maatalousalueen ja muiden epäluonnontilaisten alueiden poikki. Eläinten lisäksi ekologiset yhteydet edesauttavat myös kasvi- ja sienilajien leviämistä alueelta toiselle. Ekologisten yhteyksien tarkastelussa tulee huomioida myös niin sanotut luonnon ydinalueet. Ekologinen verkosto muodostuu kaavatarkasteluissa tavallisesti ekologisista yhteyksistä (käytävistä) ja luonnon ydinalueista.

Uudenmaan liitossa on tehty maakunnallinen ekologista verkostoa koskeva tarkastelu vuonna 2001 (Uudenmaan liitto 2001) sekä laajojen yhtenäisten metsäalueiden tarkastelu vuosina 2006–07 (Uudenmaan liitto 2007). Kuvassa 7 näkyy ote maakunnallisesta ekologisesta verkostosta selvitysalueen lähialueilla. Laajat luonnon ydinalueet sijoittuvat selvitysalueen länsi- ja pohjoispuolelle. Selvitysalueen itäosa sivuaa lisäksi maakunnallisesti tärkeää Finnträskin-Porkkalan laajaa yhtenäistä metsäaluetta, joka on osin päällekkäinen luonnon ydinalueiden kanssa ja jota ei ole kokonaisuudessaan esitetty

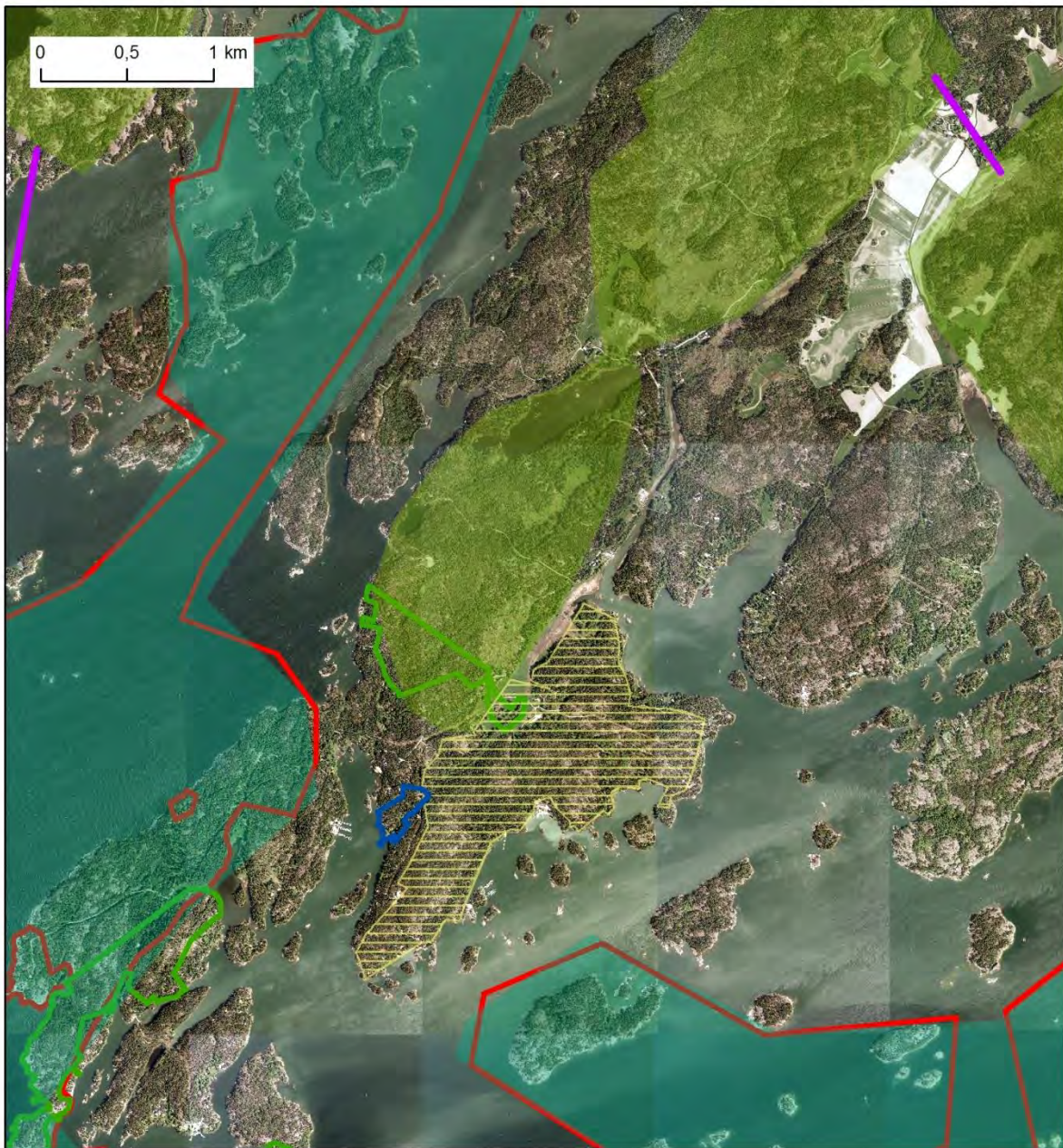
kuvassa. Selvitysalueelle tai sen lähelle ei sijoitu maakunnallisesti tai paikallisesti tärkeitä ekologisia käytäviä tai ekologisia yhteystarpeita.

Porkkalan Öfvergården luontoselvitykset vuonna 2016

Maakunnallinen ekologinen verkosto
(Uudenmaan liitto 2001)

- Ekologinen käytävä
- Luonnonsuojelualue
- Selvitysalue
- Maakunnallisesti tärkeä luonnon ydinalue
- Natura-alue
- Luonnon ydinalue
- Osa Finnräskin-Porkkalan laajaa yhtenäistä metsäaluetta

Kuva 7. Ote maakunnallisesta ekologisesta verkostosta (Uudenmaan liitto 2001) sekä selvitysalueen läheiset luonnonsuojelu- ja Natura-alueet. Kuvassa on esitetty lisäksi osa Finnräskin-Porkkalan maakunnallisesti tärkeää laajaa yhtenäistä metsäaluetta (Uudenmaan liitto 2007), joka sivuaa selvitysalueetta.

4. Johtopäätökset ja suositukset

4.1. Kasvillisuus ja luontotyypit

Suosittelimme paikallisesti huomattavan arvokkaan, arvoluokan II kohteen 4c säästämistä rakentamiselta. Kaavamerkinnäksi sopii esimerkiksi MY-varaus tai sl- tai luo-merkintä. Osakuvioilla 4a ja 4b on vähemmän lahopuuta eivätkä puuston rakennepiirteet ole niillä yhtä arvokkaita kuin osakuvioilla 4c, minkä vuoksi ne luokitellaan vain paikallisesti arvokkaiksi eli arvoluokkaan III. Ne ja muut arvoluokan III luontotyyppikohteet suosittelemme säästettävän kaavoituksessa rakentamiselta ja muulta kohteita heikentävältä toiminnalta aina, **kun se on kohtuullisin keinoin mahdollista.** Laki ei kuitenkaan estä rakentamista luokan III kohteille, eikä niiden suojeluun ole tarvetta. On myös huomattava, että luontotyyppikohde 2 on kulttuuribiotooppi, jolloin ihmistoiminta, kuten niitto ja puuntaimien raivaaminen, on ylipäättään välttämätöntä kohteen säilymiselle avoimena ja lajistoltaan monipuolisena.

Selvitysalue on Kirkkonummen saaristo- ja rannikkoalueiden osayleiskaavassa merkitty kyläkeskusalueeksi (AT-merkintä). Näin ollen, vaikka kalliokohde 3 täyttää metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit, sen suhteen ei sovelleta metsälakia, sillä metsälaki on oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella voimassa vain maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla.

Alueelta löytyneet pistemäiset kohteet ovat lähinnä paikallisesti arvokkaita esiintymiä. Suosittelemme huomioimaan ne maankäytössä silloin, **kun se on kohtuullisin keinoin mahdollista.** Jotkin kohteista sijaitsevat rajatuilla luontotyyppikuvioilla, jolloin ne nostavat kyseisten kohteiden arvoa.

4.2. Lepakot

Selvitysalueen lepakkolajisto on tavanomaista. Alue on lepakkolajiston suhteen monimuotoinen, mutta havaittujen lajien yksilömäärät eivät ylitä tärkeän ruokailualueen kriteerejä. Lisääntymis- tai levähdyspaikkoja alueella ei myöskään ole.

Maankäytössä lepakot suositellaan huomioitavan säästämällä mahdollisuuksien mukaan alueelta rajattu luokan III lepakkoalue (kuva 3) ainakin osin puustoisena. Lepakoiden elinolosuhteita alueella voisi parantaa lyhyellä aikavälillä asettamalla lepakonpönttöjä ja pitkällä aikavälillä esimerkiksi istuttamalla alueelle jaloja lehtipuita.

4.3. Liito-orava

Selvityksen perusteella alueen koillisosassa elää liito-orava (VU, DIR-IV), jonka reviiirin keskeisin osa sijaitsee osittain selvitysalueen ulkopuolella. Todennäköinen pesäpuu/-puut ovat hieman selvitysalueen itärajan ulkopuolelle jääviä iäkkäitä kolohaapoja. Lisääntymis- ja levähdyspaikaksi tulkittava alue ulottuu selvitysalueelle asti.

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin IV liitteessä mainittu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen tai hävittäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty. Heikentämis- ja hävittämiskiellon perusteella tulee turvata myös liito-oravalle sopivien puustoisten kulkuyhteyksien säilyminen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä niiden ympäristön välillä. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi kaavoituksessa suositellaan säilyttämään myös muu osa liito-oravalle tärkeimmästä elinpiirin osasta (reviirin keskeisin osa). Kaavassa liito-oravan keskeisin elinpiirin osa on suositeltavaa merkitä luomerkinnällä, ja kaavamääräyksen tulisi ohjata säilyttämään tämä alue liito-oravan kannalta sopivana, jotta lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Alueella tulisi mm. välttää sellaisia metsänhoitotoimenpiteitä ja muita toimia, jotka voivat heikentää liito-oravan elinolosuhteita.

Alue on nykyisellään hyvin suurelta osin metsäistä, joten erityisten kulkuyhteyksien nimeämistä ei katsota tässä tarpeelliseksi. Kulkuyhteyksien säilymisestä tulee kuitenkin pitää huolta kaavoituksessa.

4.4. Linnusto

Selvitysalueen merialueella oleva pieni luoto on linnustollisesti paikallisesti arvokas alue, jonka läheisyyteen ei tulisi rakentaa (edes laitureita tms. rakennelmia). Luodolla pesii mm. uhanalainen laji haahka sekä runsaasti muuta vesilinnustoa ja kahlaajia. Muilta osin selvitysalue on havaitulta lintulajistoltaan monipuolinen, mutta ei kuitenkaan erityisen suojelun arvoinen. Maa-alueella ei myöskään elinympäristöjen laatua tarkastellen ole syytä epäillä olevan erityisen korkeita linnustollisia arvoja tai suojelunarvoiselle linnustolle erityisen tärkeitä kohteita.

4.5. Kirjoverkkoperhonen, saukko ja viitasammakko

Kirjoverkkoperhosen, saukon tai viitasammakon esiintyminen ei rajoita maankäyttöä selvitysalueella.

4.6. Ekologiset yhteydet

Selvitysalueelle ei ulotu tärkeitä luonnon ydinalueita, eikä sen kautta kulje ekologisia käytäviä. Selvitysalueen itäkulma sivuaa maakunnallisen ekologisen verkoston kannalta tärkeää laajaa yhtenäistä metsäaluetta. Metsäalue jatkuu selvitysalueesta etelään, itään ja pohjoiseen, ja kaikki tärkeät paikalliset ja maakunnalliset ekologiset yhteydet kulkevat siten selvitysalueen itäpuolitse. Jos selvitysalueen koillisosan runsaslahopuustoinen luontotyyppikohde (arvoluokan II luontotyyppikuvio 4c) ja liito-oravan elinpiiri säästetään rakentamiselta, vältetään samalla myös mahdollisia haittoja ekologiselle verkostolle. Selvitysalueen muu lisärakentaminen ei uhkaa maakunnallisia tai paikallisia ekologisia verkostoja.

4.7. Lakeihin perustuvat suositukset

Liito-oravan suojelu on toteutettu säätämällä luonnonsuojelulain 49 §:ssä liito-oravaa koskeva yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto EU:n luontodirektiivin vaatimusten mukaisesti. Lisääntymis- ja levähdyspaikka käsittää pesäpuun lisäksi sen välittömässä läheisyydessä olevan puuston, jolla on merkitystä liito-oravalle ruokailun, ruoan varastoinnin tai suojan kannalta. Luonnonsuojelulain tarkoituksena ei ole ollut ulottaa lisääntymis- ja levähdyspaikkojen käsitteitä alueellisesti kovin laajoiksi. Lailla ei esimerkiksi velvoiteta suojelemaan liito-oravan elinympäristöä kokonaisuudessaan. Säännökset koskevat ainoastaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, joita tosin voi samallakin kiinteistöllä olla useita, koska liito-oravalla on aina useita pesiä reviirillään. (Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö 2016). Tässä selvityksessä on rajattu liito-oravan pesäpuun ympärille lajille sopivasta elinympäristöstä osa, keskeinen elinpiiri, joka voidaan ainakin pääosin tulkita lajin lisääntymis- ja lisääntymispaikaksi (kuva 4). Liito-oravan elinpiiri ja sillä oleva lisääntymis- ja levähdyspaikka saattavat ulottua tätä laajemmallekin (kartoitetun alueen ulkopuolelle).

Luonnonsuojelulaki (6. luku) rauhoittaa kaikki linnut ja nisäkkäät, jotka eivät kuulu riistaeläimiin tai rauhoittamattomiin eläimiin. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan on kiellettyä rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muutonaikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsäkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Selvitysalueeseen kuuluva lintuluoto voidaan katsoa lintujen lisääntymisaikana elämänsäkierron kannalta tärkeäksi paikaksi. Lintuluodoilla tulee suositusten mukaan välttää häirintää 15.4.–31.7. Pesimärauhan turvaamiseksi mairinnousua ja leiriytymistä tulee välttää lintuluodoilla pesimäaikaan. Veneiltäessä kannattaa pitää riittävää suojaetäisyyttä sekä välttää ison aallokon syntymistä ja turhaa melua (esim. Pirkanmaan ELY-keskus 2014).

5. Kirjallisuus

- de Jong, J. 1994: Habitat Use, Home-Range and Activity Pattern of the Northern Bat, *Eptesicus nilssonii*, in a Hemiboreal Coniferous Forest. – *Mammalia* 58:535–548.
- Dietz, C., Nill, D. & Helversen, O. V. 2009: Handbook of the Bats of Europe and Northwest Africa. – A & C Black Publishers Ltd.
- Ellermaa, M. 2011: Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. *Tringa* 37/38:140-174. [<http://www.birdlife.fi/maali/index.html>]
- Ellermaa, M. & Jukarainen, A. 2010: Maakunnallisesti arvokkaat lintualueet Uudellamaalla. – Raportti Uudenmaan liitolle. [viitattu versio 22.12.2010]
- EUROBATS 1994: Agreement on the Conservation of Populations of European Bats, EUROBATS. (voimaantulovuosi 1994, Suomi liittynyt 1999) – http://www.eurobats.org/official_documents/agreement_text, viitattu 5.11.2014.
- Faunatica Oy 2013: Vantaan Krakanojan saukkoselvitys. – Raportti Vantaan kaupungille.
- Hanski, I. K., Henttonen, H., Liukko, U.-M., Meriluoto, M. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. – Suomen Ympäristö 459. Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Hotanen, J.-P., Nousiainen, H., Mäkipää, R., Reinikainen, A. & Tonteri, T. 2008: Metsätyypit – opas kasvupaikkojen luokitteluun. – Metla, Metsäkustannus, Hämeenlinna.
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24.
- Hyönteistietokanta 2016: – Internet-sivut, [<http://hyonteiset.luomus.fi/insects/main/EntDatabase.html>], käytetty 16.9.2016.
- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio. – Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 4. täysin uudistettu painos.
- Kaakinen, E., Kokko, A., Aapala, K., Kalpio, S., Eurola, S., Haapalehto, T., Heikkilä, R., Hotanen, J.-P., Kondelin, H., Nousiainen, H., Ruuhijärvi, R., Salminen, P., Tuominen, S., Vasander, H. & Virtanen, K. 2008a: Suot. – Teoksessa: Raunio A., Schulman A. ja Kontula T. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 1. Suomen ympäristökeskus, Helsinki: 75–109.
- Kaakinen, E., Kokko, A., Aapala, K., Kalpio, S., Eurola, S., Haapalehto, T., Heikkilä, R., Hotanen, J.-P., Kondelin, H., Nousiainen, H., Ruuhijärvi, R., Salminen, P., Tuominen, S., Vasander, H. & Virtanen, K. 2008b: Suot. – Teoksessa: Raunio A., Schulman A. ja Kontula T. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus – Osa 2. Suomen ympäristökeskus, Helsinki: 143–256.
- Koponen, T. 2000: Lehtisammalten määrittäysopas. – Helsingin yliopiston kasvitieteen monisteita 175. 4. uusittu painos. Helsingin yliopiston kasvitieteen laitos. Yliopistopaino, Helsinki.
- Koskimies, P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa: ohjeet alueelliseen seurantaan. – Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja, sarja B, nro 18:1–81.

- Koskimies, P. 2009: Kuinka luotettavia lintulaskennat ovat? – Pesimälajien havaittavuudesta lintuvesillä ja -soilla. – *Ornis Karelica* 33: 36–43.
- Koskimies, P. 2011: Metsälintujen havaittavuudesta pesimälinnuston laskennoissa. – *Ornis Karelica* 35: 32–41.
- Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnuston seurannan havainnointiohjeet. 2. p. – Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsingin yliopisto. 144 s.
- Kyheröinen, E.-M., Osara, M. & Stjernberg, T. 2006: Agreement on the conservation of the populations of European bats. National implementation report of Finland. – *Inf. EUROBATS*. MoP5.19. Ympäristöministeriö ja Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki.
- Lammi, A. 1993: Pienvesien luonnonarvot ja niiden määrittäminen. – Vesi- ja ympäristöhallituksen monistesarja, nro 497. 42 s.
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. – *BirdLife Suomen julkaisuja* (No 4.). BirdLife Suomi ry. ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Luonnonsuojeluasetus 1997/2005/2013: 14.2.1997 annettu luonnonsuojeluasetus (160/1997), 17.11.2005 annettu muutos (913/2005) ja 1.7.2013 alkaen voimassa oleva muutos (471/2013) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19970160>; <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050913>, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130471>].
- Luonnonsuojelulaki 1996: 20.12.2006 annettu luonnonsuojelulaki (1096/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19961096>] ja luonnonsuojelulain perustelut (HE 79/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960079>].
- Luontodirektiivin raportointi 2013: Jäsenmaiden raportit ja EU:n yhteenvedot. – Internet-aineisto: <http://bd.eionet.europa.eu/article17/reports2012/>
- Maa- ja metsätalousministeriö 2012: Kansallinen vieraslajistrategia. – Maa- ja metsätalousministeriö, Helsinki.
- Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö 2016: Liito-oravan huomioon ottaminen metsäkäytön yhteydessä. Neuvontamateriaali. – Internet-aineisto: [<https://mmm.fi/documents/1410837/2191243/Liito-oravan+huomioon+ottaminen+metsankayton+yhteydessa+Neuvontamateriaali/5dd49ae9-0921-41b2-a7a2-892bd00cd73c>], viitattu 13.10.2016.
- Meriluoto, M. & Soinen, T. 2002: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. – *Metsälehti Kustannus*, Helsinki. 2. painos.
- Metsäasetus 2010: 21.12.2010 annettu metsäasetus (1234/2010) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20101234>]
- Metsälaki 1996: 12.12.1996 annettu metsälaki (1093/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>] ja metsälain perustelut (HE 63/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960063>] sekä laki metsälain muuttamisesta (1085/2013) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131085>]
- Ohtonen, A., Lyytikäinen, V., Vuori, K.-M., Wahlgren, A. & Lahtinen, J. 2005: Pienvesien suojele metsätaloudessa. – *Suomen ympäristö 727*, Pohjois-Karjalan ympäristökeskus, Joensuu.

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

- Pirkanmaan ELY-keskus 2014: Suosituksia lintujen pesimärauhan turvaamiseksi. – Internet-aineisto: [\[http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/250020/Suosituksia+lintujen+pesim%C3%A4rauhan+turvaamiseksi+_Pirkanmaa.pdf/962fb382-9952-461f-875f-5ec3e0dd623b\]](http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/250020/Suosituksia+lintujen+pesim%C3%A4rauhan+turvaamiseksi+_Pirkanmaa.pdf/962fb382-9952-461f-875f-5ec3e0dd623b), viitattu 13.10.2016
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyypin inventointiohje. – Suomen ympäristökeskuksen moniste 188. 128 s.
- Raatikainen, K. (toim.) 2009: Perinnebiotooppien seurantaohje. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja b 117.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Raunio, A., Schulman, A. & Kontula, T. (toim.) 2008: Suomen luontotyypin uhanalaisuus – Osa 2: Luontotyypin kuvaukset. – Suomen ympäristö 8/2008, Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Ryttäri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). 2013: Suomen uhanalaiset kasvit. – Tammi, Helsinki.
- Salminen, J. & Aalto, S. 2012: Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle (LAKU). Loppuraportti. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 119–2012.
- Siitonen, P. (toim.) 1999: Metsien monimuotoisuuden arviointi. Osa 1: lajisto ja metsiköiden rakenne. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, sarja A, nro 103.
- Soininen, T. 1996: Talousmetsien avainbiotooppien tunnistaminen: maastotyöohje, kokeiluversio. – Suomen ympäristökeskuksen moniste 27. 108 s.
- Solonen, T., Lehikoinen, A. & Lammi, E. (toim.) 2010. Uudenmaan linnusto – Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa, Helsinki.
- Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry 2011: Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. – [\[http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf\]](http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet.pdf) viitattu 9.2.2016
- SYKE & Metsähallitus 2014: Natura 2000 -luontotyypin inventointiohje. Versio 5.1. (4.1.2014). – Suomen ympäristökeskus & Metsähallitus.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Ympäristöopas 109, Suomen ympäristökeskus., Helsinki.
- Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, J., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Toivonen, H. & Leivo, A. 1993: Kasvillisuuskartoituksessa käytettävä kasvillisuus- ja kasvupaikkaluokitus: kokeiluversio. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja, Sarja A, nro 14.
- Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. – <http://atlas3.lintuatlas.fi>

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

- Wermundsen, T. & Siivonen, Y. 2008: Foraging habitats of bats in southern Finland. – Acta Theriol. (Warsz.) 53:229–240.
- Uudenmaan liitto 2001: Ekologinen verkosto Uudellamaalla. – Sähköinen aineisto (paikkatiedot). Uudenmaan liitto, Helsinki.
- Uudenmaan liitto 2007: Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan selvityksiä: Laajat yhtenäiset metsäalueet ekologisen verkoston osana Uudellamaalla. – Uudenmaan liiton julkaisuja E 87–2007.
- Vesilaki 2011: 27.5.2011 annettu vesilaki (587/2011) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>].
- Ympäristöhallinto 2016a: Tiedot suojeluohjelma-alueista, Natura-alueista, yksityismaiden ja valtion maiden luonnonsuojelualueista, arvokkaista kallioalueista, tuuli- ja rantakerrostumista sekä pohjavesialueista OIVA-tietopalvelussa. – Sähköinen ladattava paikkatietoaineisto. [<http://www.ymparisto.fi/oiva>; tiedot haettu 8.4.2016]
- Ympäristöhallinto 2016b: Hertta-tietojärjestelmä (Eliölajit-osio): Ympäristöhallinnon tiedot uhanalaisten, silmälläpidettävien, rauhoitettujen, luontodirektiivin lajien ja alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymistä. – Sähköinen aineisto. [tiedot poimittu 29.4.2016 / Ilpo Mannerkoski]
- Ympäristöministeriö 2003: Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman luonnonsuojelubiologiset kriteerit. – Suomen ympäristö 634. Ympäristöministeriö, Helsinki.
- Ympäristöministeriö 2014a: Alueellisesti uhanalaisista lajeista. – Internet-sivut, [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Suomen_lajien_punainen_lista_2010/Alueellisesti_uhanalaisista_lajeista], viitattu 9.2.2016.
- Ympäristöministeriö 2014b: Kansainväliset vastuulajit. – Internet-sivut, [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit/Kansainvaliset_vastuulajit], viitattu 9.2.2016.
- Ympäristöministeriö 2015a: Luonto- ja lintudirektiivin lajit. – Internet-sivut, [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Luonto_ja_lintudirektiivien_lajit], viitattu 9.2.2016.
- Ympäristöministeriö 2015b: Rauhoitetut lajit. – Internet-sivut, [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Rauhoitetut_lajit], viitattu 9.2.2016.

Liite 1. Menetelmäkuvaus

Luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitys

Selvityksen lähtötietoihin kuuluivat seuraavat aineistot:

- Kartta-aineistot ja ilmakuvat
- Tiedot luonnonsuojelu- ja luonnonsuojeluohjelma-alueista (Ympäristöhallinto 2016a)
- Hertta-tietokannan tiedot uhanalaisista ja muista huomionarvoisista lajeista (Ympäristöhallinto 2016b)
- Maakunnalliset ja alueelliset ekokäytävät (Uudenmaan liitto, paikkatietoaineisto)
- Kasviatlas (Lampinen & Lahti 2016)

Tietoja on käytetty sekä 1) maastotöiden tukena että 2) raportointivaiheessa luontokohteiden luontoarvojen arvioinnissa ja luontoarvoihin kohdistuvien mahdollisten vaikutusten arvioinnissa.

Työssä noudatettiin soveltuvien osin mm. teosten Pääkkönen & Alanen (2000), Meriluoto & Soininen (2002) ja Söderman (2003) ohjeistuksia ja määrittelyjä huomioitavista luontoarvoista.

Elina Manninen teki maastotyöt 4.9.2016. Selvitysalue kierrettiin jalan kattavasti läpi kasvillisuutta ja elinympäristöjä havainnoiden. Arvokkaiden luontokohteiden sijainnit rajattiin maastossa kartalle. Paikannuksessa käytettiin apuna tarkkuus-GPS-laitetta (Trimble GeoXT 6000). GPS-mittauksille tehtiin jälkikorjaus. Tällöin päästiin korkean peittävän puuston alueella 1–6 metrin tarkkuuteen ja muilla alueilla alle kahden metrin tarkkuuteen.

Luontotyyppikuvion kasvillisuus ja kasvilajisto, puuston rakennepiirteet, lahoppuusto sekä muut ominaispiirteet kirjattiin kattavasti maastolomakkeelle. Kasvilajit määritettiin paikan päällä. Määrittämisessä käytettiin Retkeilykasviota (Hämet-Ahti ym. 1998) sekä sammalten määrittämisessä Lehtisammalten määrittämisopasta (Koponen 2000).

Luontotyyppien määrittämisessä käytettiin seuraavia oppaita: Hotanen ym. 2008 ja Raunio ym. 2008. Kohteet valokuvattiin. Maastotyön aikana havainnoitiin kaikkien eliöryhmien huomionarvoista lajistoa, joista tehdyt havainnot kirjattiin, paikannettiin tarvittaessa GPS-laitteella ja merkittiin kartalle.

Paikkatiedon ja kartta-aineiston käsittely tehtiin ESRI ArcGis -ohjelmistolla; rajauksien tekemisessä ja tulkinnoissa apuna käytettiin tarvittaessa myös ilmakuvatarkastelua (pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos).

Luontotyyppikuviot luokiteltiin arvoluokkiin niiden luonnonsuojellisen arvon perusteella (taulukko 1.1).

Taulukko 1.1. Arvokkaiden luontotyyppikohteiden arvoluokitus luonnonsuojellisuuden arvon perusteella.

Hallinnollinen	Kuvaus
I (Huomattavan arvokas)	Alueellisesti huomattavan merkittävä tai jopa valtakunnallisesti merkittävä kohde. Harvinaista lajistoa ja/tai luontotyyppejä. Luontoarvot eivät merkittävästi heikentyneet.
II (Arvokas)	Alueellisesti merkittävä tai paikallisesti huomattavan merkittävä kohde. Luontoarvot eivät merkittävästi heikentyneet.
III (Kohtalaisen arvokas)	Joitakin (tai joskus runsaastikin) paikallisesti merkittäviä luontoarvoja, luontoarvot korkeintaan hieman heikentyneet. Myös alueellisesti merkittäviä luontoarvoja voi olla, mutta tällöin luonnontila on selvästi heikentynyt.
IV (Ei merkittävä)	Vain niukasti luontoarvoja; kohde ei juuri erotu edukseen ympäröivästä alueesta. Luonnontila selvästi heikentynyt.

Lepakkoselvitys

Lepakkokartoituksen maastotyön ja aineiston tulkinnan teki FM, biologi Ville Vasko. Käytetty kartoitusmenetelmä ja alueluokitus noudattavat Suomen lepakkotieteellinen yhdistyksen (2011) kartoitusohjeistusta. Alueiden arvo lepakoille luokiteltiin seuraavasti:

Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikka. Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulaissa kielletty.

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti. Maankäytössä huomioitava alueen arvo lepakoille (EUROBATS sopimus).

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue. Maankäytössä alueen arvo lepakoille huomioitava mahdollisuuksien mukaan.

Lepakot käyttävät eri alueita saalistusalueinaan kesän eri ajankohtina. Tästä johtuen kartoitettava alue inventoitiin sekä alku-, keski- että loppukesällä (taulukko 1.2).

Kartoitusreitit (ks. kuva 1.1) suunniteltiin ensimmäisen käynnin yhteydessä valoisalla ennen varsinaista kartoitusta. Tarkkailu aloitettiin aina alueen rakennusten läheisyydestä, jolloin olisi ollut mahdollista havaita rakennuksista ulos lähtevät lepakot.

Lepakoita havainnoitiin öisin ultraäänidetektorin avulla. Kartoitusten aloitusajankohta oli noin 30 minuuttia auringonlaskun jälkeen ja kartoitus jatkui niin pitkään, että koko alue oli saatu käytyä kattavasti läpi. Alueen pienestä koosta ja helppokulkuisuudesta johtuen se käytiin läpi yön aikana useaan kertaan, ja välillä ehdittiin myös pysähtyä hyviksi oletetuille paikoille kuuntelemaan. Lepakoiden havainnoimiseen käytettiin Pettersson D240x- sekä Wildlife Acoustics Echo Meter Touch -detektoreja.

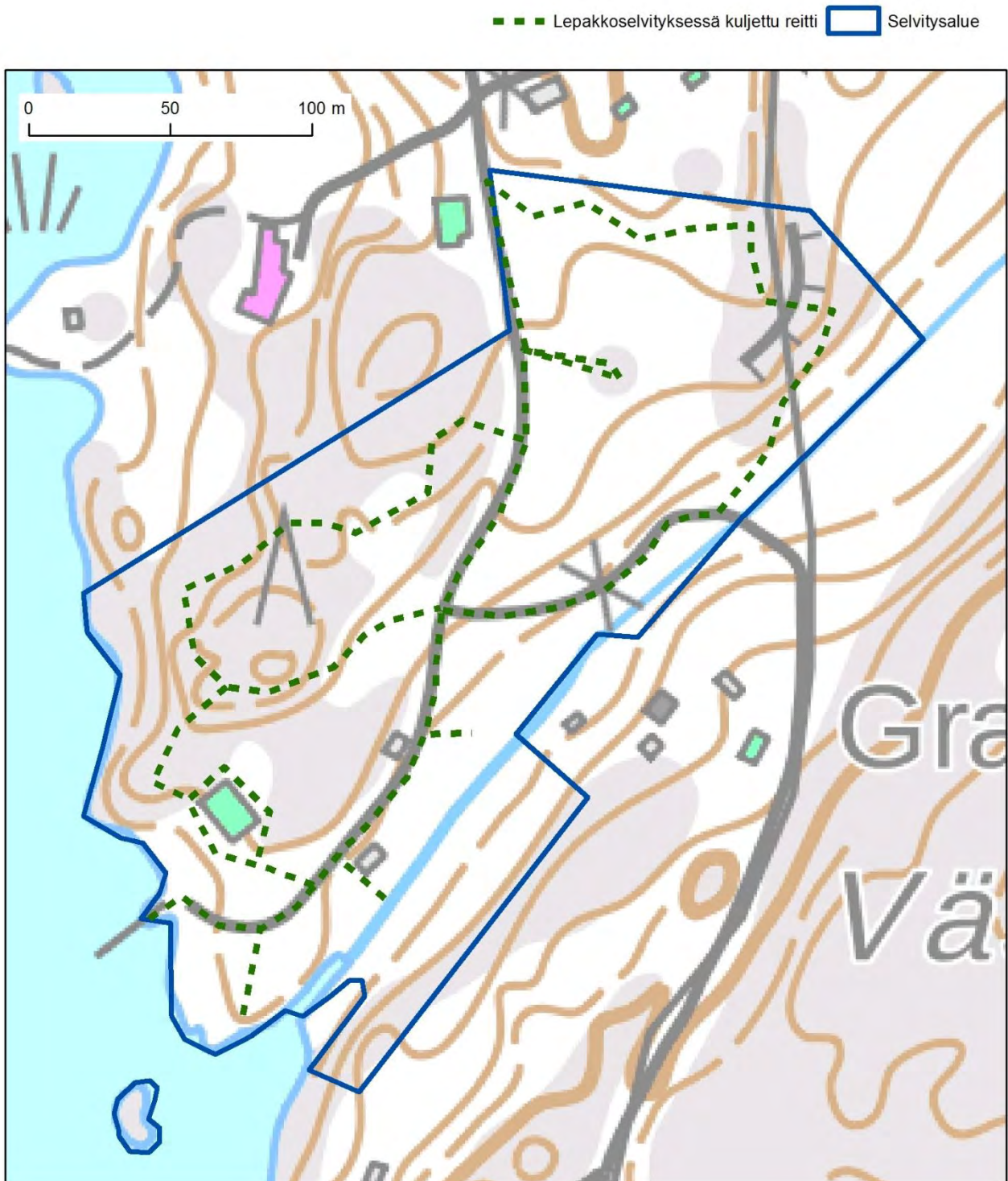

Porkkalan Öfvergårdin luontoselvitykset vuonna 2016

Pohjanlepakot tunnistettiin heti havaintotilanteessa äänen päätaajuuden ja käyttäytymisen perusteella. Siipojen äänet nauhoitettiin digitaalisesti ja määrittäminen varmistettiin jälkikäteen analysoimalla nauhoitettuja ääniä tietokoneella (Audacity-äänianalyysiohjelma). Kaikki havainnot merkittiin muistiin GPS-laitteeseen (Garmin GPS60) ja niistä kirjoitettiin ylös laji ja yksilömäärä sekä oliko yksilö saalistava vai ohilentävä. Lajipari viiksi- ja isoviiksisippaa ei voida erottaa toisistaan maasto-olosuhteissa, minkä vuoksi havainnot käsitellään yhdessä.

Taulukko 1.2. Lepakkokartoituskäyntien ajankohdat ja sääolot.

Pvm	Klo	Lämpötila alussa °C	Tuuli (min-max)
23.6.	23:20–01:20	14 °C	4–5 m/s SW
13.7.	23:00–00:50	15 °C	6–7 m/s SW
22.8.	21:30–00:15	15 °C	5–7 m/s W

Kuva 1.1. Lepakkoselvityksessä kuljettu reitti.

Liito-oravaselvitys

Ennen maastotöitä tehtiin ilmakuvatarkastelu, jossa selvitettiin, onko alueella potentiaalisesti liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä. Ilmakuvatarkastelussa käytettiin Maanmittauslaitoksen ilmakuvia.

Maastokartoitus

Kartoituksen teki FM, biologi Aapo Ahola 28.4.2016. Selvitysalueelta kartoitettiin liito-oravan papanoiden esiintymistä ja pesäpuita. Metsäkuvioiden sopivuus liito-oravan elinympäristöksi arvioitiin seuraavasti:

Luokka 1 (Soveltuu hyvin liito-oravalle): Metsikkö täyttää liito-oravan kannalta kaikki vaatimukset. Metsäkuviot ovat yleensä iäkkäänpuoleisia kuusivaltaisia sekametsiä, joissa sekapuuna on ainakin haapaa ja koivua. Alueella on kolopuita tai muita liito-oravalle sopivia pesiä. Metsäkuvio voi kuulua tähän luokkaan, vaikka havaintoja liito-oravasta ei tehty.

Luokka 2 (Soveltuu liito-oravalle): Metsä on puustoltaan pääasiassa liito-oravalle soveltuva, mutta usein iältään vielä liian nuorta. Sopivat kolopuut puuttuvat tai mahdollisten ruokailupuiden osuus on liian pieni.

Luokka 3 (Soveltuu liikkumisympäristöksi): Puuston korkeus on yli 10 metriä. Metsän rakenne on sellainen, että se ei sovellu liito-oravan lisääntymishabitaatiksi. Puusto voi olla vielä liian nuorta tai puulajit ovat liito-oravalle sopimattomia. Luokkaan kuuluvat nuoret kasvatusmetsät, nuoret ja varttuneet puhtaat männiköt sekä kuusimetsät joista ei löydy liito-oravalle sopivia kolo- tai ruokailupuita (ei lehtipuita lainkaan).

Luokka 4 (Sopimaton liito-oravalle): Puuton, liito-oravalle täysin sopimaton alue. Liito-orava ei pysty liikkumaan alueella. Tähän luokkaan kuuluvat avohakkuut, nuoret alle 10 metriset taimikot, vesistöt, pellot ja rakennettu alue.

Maastotyössä tarkistettiin koko selvitysalueen metsien sopivuus liito-oravalle, mahdolliset pesäpaikat (maasta näkyvät sopivat kolot, pöntöt ja oravan risupesät) ja soveliaat kulkureitit. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen paikantamiseksi liito-oravan papanoita etsittiin mahdollisten oleskelu- ja ruokailupuiden ja -puuryhmien alta. Näitä ovat kaikki haavat, joiden rinnankorkeusläpimitta on yli 20 cm, sekä kuuset, joiden läpimitta on yli 30 cm. Haapojen ja kuusien lisäksi tarkistettiin myös isoimmat koivut ja lepät.

Papanapuun koordinaatit tallennettiin GPS-paikantimella. Papanoiden määrä arvioitiin seuraavalla asteikolla:

- 1–10
- 11–50
- 51–100
- 101–500
- > 500

Selvitysalueelta etsittiin myös sopivia pesäpuita. Löytyneiden kolopuiden koordinaatit tallennettiin GPS-paikantimella.

Linnustoselvitys

Kartoituksen teki FM, biologi Aapo Ahola. Linnustoselvitys tehtiin kolmen käynnin kartoituslaskentana (Koskimies & Väisänen 1988), jossa keskityttiin ensisijaisesti paikantamaan huomionarvoisten ja eniten indikaattoriarvoa omaavien lajien reviirit. Yleisimpien, hyvin monenlaisissa elinympäristöissä esiintyvien lajien reviirejä ja niiden lukumäärää ei siis pyritty selvittämään tarkasti.

Kolmannella käyntikerralla kartoitus aloitettiin hieman aikaisemmin, jolloin ensiksi käytiin kuuntelemassa yölaulajille sopivilla paikoilla alueen läpi kulkevan ojan varressa. Kaikilla kartoituskerroilla alue kierrettiin kauttaaltaan läpi niin, ettei mikään maastonkohta jäänyt 40 metriä kauemmaksi kartoittajasta. Alue kierrettiin kullakin käyntikerralla läpi eri järjestyksessä. Ranta-alueella kiikaroitiin myös lepäileviä vesilintuja alueen ulkopuolella olevista kahdesta tähtystyspisteestä (luoteispuolinen luoto & eteläpuolinen jyrkkä kallio) käsin, ja levähtäviksi tai vieraileviksi tulkitut yksilöt kirjattiin erilleen alueella pesiviksi tulkituista.

Laskennat tehtiin aamuisin, jolloin linnut laulavat ja ovat liikkeellä aktiivisemmin kuin muuhun vuorokaudenaikaan ja paljastuvat siksi todennäköisimmin. Laskentakerrat ajoitettiin niin, että sekä varhain toukokuussa pesintänsä aloittaneet että muuttomatkalta vasta loppukevällä saapuvat ja myöhään pesivät lajit tulisivat käytettävissä olleen laskenta-ajan puitteissa mahdollisimman luotettavasti havaituiksi.

Laskentatulosten tulkinta tehtiin laskentakertojen vähäisen määrän vuoksi pääasiassa ns. maksimiperiaatteen mukaisesti. Tällöin reviirin tulkintaan riitti yksi pesintään viittaava havainto, esim. laulu tai varoittelu, (vrt. Koskimies & Väisänen 1988), jos se tehtiin ko. lintulajille hyvin sopivassa pesimäympäristössä. Saman paikan läheisyydessä eri laskentakerralla havaitut yksilöt tulkittiin luonnollisesti yhdeksi reviiriksi. Alueen yli selvästi kauemmas lentäneet, ei-paikallisilta vaikuttaneet linnut jätettiin huomiotta.

Sää oli kaikilla kartoituskerroilla erittäin hyvä linnuston kartoituslaskennan tekemiseen. Ensimmäisen käyntikerran yhteydessä kartoitettiin myös liito-oravan esiintyminen sen jälkeen, kun linnustokartoitus oli tehty.

Selvityksellä saatiin todennäköisesti edustava kuva alueen linnustollisista arvoista ja linnustolle merkittävimmistä alueista. Joitakin aikaisena vuodenaikana kartoitettavia lintulajeja (mm. pöllöt) jäi menetelmästä johtuen hyvin todennäköisesti havaitsematta, ja myös eräiden havaittujen lajienkin osalta jää kohtalaisesti epävarmuutta, pesikö laji todellisuudessa alueella, sillä tietyt lajit eivät enää välttämättä kuuluttaneet reviiriä kovin aktiivisesti kahden jälkimmäisen kartoituskerran aikana (esim. tiltalti). Nämä eivät todennäköisesti ole kokonaistulosten tarkastelun kannalta merkittäviä puutteita, sillä linnustollisista arvoista ja alueen elinympäristöjen merkityksestä linnustolle saatiin kuitenkin kaavoitusta varten riittävän luotettava käsitys. Pöllöjen osalta todettakoon myös, että alueella ei havaittu pöllönpönttöjä eikä myöskään uhanalaisille tai lintudirektiivin I liitteessä mainituille pöllölajeille erityisen soveliaasta pesimäympäristöä.

Säätiedot kartoituksen alkaessa ja loppuessa:

28.4.16 klo 5.10 +5 °C 6 m/s E 8/8 (ohutta yläpilveä) – klo 8.20 +12 °C 5-6 m/s 8/8 (yläpilveä)

25.5.16 klo 4.45 +10 °C tyyntä 0/8 – klo 5.55 +12 °C tyyntä 0/8

15.6.16 klo 3:25 +6 °C 1-2 m/s 0/8 – klo 5.10 +7 °C 1-2 m/s 0/8

Kutojantie 11
02630 Espoo

<http://www.faunatica.fi/>

Marko Nieminen
p. 0400 – 628 328

FT, toimitusjohtaja
marko.nieminen@faunatica.fi

Kari Nupponen
p. 0400 – 333 688

FM, projektipäällikkö
kari.nupponen@faunatica.fi

Elina Manninen
p. 050 – 538 4777

FM, tutkimussuunnittelija
elina.manninen@faunatica.fi

 KIRKKONUMMEN KUNTA KYRKSLÄTT'S KOMMUN	Kaavoitus Planläggning	Mittakaava/Scala	1:2000
		Piirányörítad av	Eila Lahdenperä
Öfvergård Ranta-arenekaava / Stranddetaljplan	HAVAINNEKUVA / ILLUSTRATION	Päiväys/Daterad	19.1.2017
		Laatnu/Uppgjord av	Anna Hakamäki Kaavoitusarkitehti/Planläggningsarkitekt
		Perustus no/Ritning nr.	3278
Pohjakartta täyttää JHS Asemakaavan pohjakartan laatimisen vaatimukset. Baskartan uppfyller kraven i förordningen om JHS Upprättande av baskartor för detaljplaner.		17.11.2016 Mittauspäällikkö MARKKU KORHONEN	Hanke/Projekt 25300